

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

उदकशान्ति मन्त्रपाठः
(only with anuShangam)

1 उदकशान्ति 6

1.1 वेदारंभे सर्वसाधारण्येन जप्याः मन्त्राः	6
1.2 वेदाधया	7
1.3 रक्षोघ्नं	7
1.4 इन्द्र सूक्तं	10
1.5 ये देवाः (अनुषङ्गं)	13
1.6 आयुष्कामेष्टि मन्त्राः (अनुषङ्गं)	14
1.7 अगंहोमुच मन्त्राः (अनुषङ्गं)	15
1.8 शास्तृ सूक्तं (आप्यं)	16
1.9 राष्ट्रभृतं (अनुषङ्गं)	17
1.10 सर्प सूक्तं	20
1.11 पंचचोडाः (अनुषङ्गं)	20
1.12 अप्रतिरथः	22
1.13 चमकं तृतीय अनुवाकः	24
1.14 विहव्यम्	25
1.15 मृगारः	26
1.16 सर्पाहुती मन्त्राः (अनुषङ्गं)	30
1.17 गन्धर्वाहुतीः (अनुषङ्गं)	31

1.18अज्यानि मन्त्राः	33
1.19अथर्वशीर्ष	34
1.20प्रत्यंगिरसः	35
1.21अन्न सूक्तं	41
1.22वाक् सूक्तं	42
1.23श्रद्धा सूक्तं	43
1.24ब्रह्म सूक्तं	44
1.25गो सूक्तं.....	45
1.26सूर्या चन्द्रमसा सूक्तं.....	47
1.27नासदासीय सूक्तं	49
1.28भाग्य सूक्तं	51
1.29नक्षत्र सूक्तं(वाक्यं).....	53
1.30नक्षत्र उपहोम मन्त्राः	68
1.31वरुण सूक्तं	76
1.32पवमान सूक्तं	78
1.33नक्षत्र सूक्तं (नक्षत्र जप मन्त्राः)	82

Notes: This Book has been brought to you with the courtesy of some Veda learners who have collaborated to prepare this book.

Please give your feedback, comments and report errors to the e-mail id **vedavms@gmail.com**. We shall strive to make this book more accurate and error-free.

You may note that there are inherent “paata bedhas” when we compare various sources and books. We have made constant reference to the Taittiriya Sakhaa compiled and commented by Shri. Sayanacharya of 13th Century and Shri Bhatta Bhaskaracharya (period unknown). Their manuscript compilations were later converted into books by great Scholars. One of such sets of “Taittiriya” was printed and published during earlier 1900 A.D. at Govt. Branch Press, Mysore and another set later published under “Anandaashram Series”. These Books were referred to by us as our primary source material for this Book.

This book has not been prepared with any commercial purpose and is purely for studies.

Conventions used in Letters:

८ – is represented by (g)

८ is represented by (gg)
—

८ is represented by (gm)
—

८ is represented as anunaasikam
—

Version Notes: Version 3.0 dated 31st July 2019

1. In this Version, the Source references of various Mantras have been indicated.

TS   -   Taittiriya Samhita
TB   -   Taittiriya Brahamanam
TA   -   Taittiriya Aranyakam
EAK -   Ekaagni Kaandam
RV   -   Rig Veda Samhita

2. Corrections found and reported till 1st April 2019 have been incorporated
3. Convention improvements in Nasal, representation of Svarabhakti and sound extensions have been incorporated
4. Some Paragraph numbering will be different and the Paragrap numbers given for short forms of Mantra will be missing. Some numbers have been changed to match with Mantra Source Reference.
5. This is special version, **with only Anushangam** , prepared at the request of some Veda Learning Groups.

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

1 उदकशान्ति

1.1 वेदारंभे सर्वसाधारण्येन जप्याः मन्त्राः

ओं भूः तथ्स॑वि॒तुर्-व॑रै॒ण्यं । ओं भुवः॑ भ॒र्गो दे॒वस्य॑ धीमहि ।

ओ३ सुवः॑ धि॒यो यो॑नः प्रचो॒दया॑त् ।

ओं भूः तथ्स॑वि॒तुर्-व॑रै॒ण्यं । भ॒र्गो दे॒वस्य॑ धीमहि ।

ओं भुवः॑ धि॒यो यो॑नः प्रचो॒दया॑त् ।

ओ३ सुवः॑ तथ्स॑वि॒तुर्-व॑रै॒ण्यं भ॒र्गो दे॒वस्य॑ धीमहि ।

धि॒यो यो॑नः प्रचो॒दया॑त् ।

ओं शान्तिः॑ शान्तिः॑ शान्तिः॑ ।

1.2 वेदाधया

अ॒ग्निमी॑ळे पु॒रोहि॑तं-य॒ज्ञस्य॑ दे॒वमृ॑त्विजं॑ । हो॒तारं॑ रत्न॒ धात॑मं ।
 इ॒षे त्वो॒र्जेत्वा॑ वा॒यव॑स्स्थो पा॒यव॑स्थ दे॒वो व॑स्सवि॒ता प्रा॑र्पयतु
 श्रेष्ठ॑तमाय कर्म॑णे ।

अ॒ग्न आ॑याहि वी॒तये॑ गृ॒णानो॑ ह॒व्यदा॑तये । नि॒होता॑ स॒थ्सि ब॒र्हिषि॑ ।
 श॒न्नो दे॒वीर॒भिष्ट॑य आपो॑ भवन्तु पी॒तये॑ ।

ँशं यो॒रभि॑स्रवन्तु नः ॥ 1 (1)

1.3 रक्षोघ्नं

TS 1.2.14.1 to TS 1.2.14.7 for Para 1 to 8

कृ॒णुष्व॑ पा॒जः प्र॑सि॒तिन्न॑ पृ॒थ्वीं या॒हि रा॒जे वा॑मवा॒ꣳ इ॒भेन॑ ।
 वृ॒ष्वी म॒नु प्र॑सि॒तिं दू॒णानो॑ऽस्ताऽसि॒ विध्य॑ र॒क्ष स॒स्तपि॑ष्ठैः ।
 तव॑ भ्र॒मास॑ आ॒शुया॑ प॒तं त्य॑नुस्पृश-धृष॒ता शो॑शु॒चानः॑ ।
 तपू॑ꣳष्यग्ने जु॒ह्वा प॒तं-गा॑नस॒न्दितो॑ वि॒सृज॑ वि॒ष्व गु॒ल्काः ।
 प्र॒तिस्प॑शो वि॒सृज॑-तू॒र्णित॑मो भ॒वा पा॑युर्वि॒शो अ॒स्या अ॑द॒ब्धः ॥ 2

यो॒नो दू॒रे अ॒घश॑ꣳसो॒यो अ॒न्त्यग्ने॑ मा॒किष्टे॑ व्य॒थिरा॑ द॒धर्षी॑त् ।
 उद॒ग्ने तिष्ठ॑ प्र॒त्या त॑नु॒ष्वन्य॑मि॒त्राꣳ ओष॑ता-त्ति॒ग्महे॑ते ।
 यो नो॒ अरा॑तिꣳ स॒मिधान॑ च॒क्रे नी॒चा तं॑ध॒क्ष्यत॑ स॒न्न शुष्कं॑ ॥
 ऊ॒र्ध्वो भव॑ प्र॒ति वि॒ध्या-॑ध्य॒स्मदा॑ विष्कृ॒णुष्व॑ दै॒व्या॑न्यग्ने ।
 अ॒वस्थि॑रा त॒नुहि॑ या॒तु जू॑नां जा॒मिम॑जा॒मिं प्र॑मृ॒णीहि॑ श॒त्रून् ॥ 3

स॒ते जा॑नाति सु॒मतिं॑ यँ वि॒ष्टय॑ ई॒वते॑ ब्र॒ह्मणे॑ गा॒तुमै॑रत् ।
 वि॒श्वा॑न्य॒स्मै सु॒दिना॑नि रा॒यो द्यु॒म्नान्य॑र्यो वि॒दुरो॑ अ॒भिद्यौ॑त् ।
 से॒दग्ने॑ अस्तु सु॒भग॑ स्सु॒दानु॑र् यस्त्वा॒ नित्ये॑न ह॒विषा॑ य उ॒क्थैः॑ ।
 पि॒प्री॑षति स्व आ॒युषि॑ दुरो॒णे वि॒श्वेद॑स्मै सु॒दिना॑-साऽस॒दिष्टिः॑ ।
 अ॒र्चामि॑ते सु॒मतिं॑ घोष्य॒र्वाख्-स॑न्ते वा वा॒ता ज॑रता मि॒यंगीः॑ ॥ 4

स्व॒श्वा॑स्त्वा सु॒रथा॑ म॒र्जये॑-मा॒स्मे क्ष॒त्राणि॑ धा॒रये॑र-नु॒द्यून् ।
 इ॒ह त्वा॑ भू॒र्या च॑रेदु॒प॒त्मन् दो॑षाव॒स्तर॑ दी॒दिवाꣳ स॒मनु॑द्यून् ।
 क्री॒डन्त॑स्त्वा सु॒मन॑स स्स॒पेमा॑भि द्यु॒म्ना त॑स्थि॒वाꣳसो॑ ज॒नानां॑ ।
 यस्त्वा॒ स्वश्च॑स्सु॒हिर॑ण्यो अ॒ग्न उप॑याति व॒सु॒मता॑ रथे॒न ।
 तस्य॑ त्रा॒ता भव॑सि तस्य॒ सखा॑ यस्त आ॒तिथ्य॑ मा॒नुष॑ग् जु॒जोष॑त् ॥ 5

म॒हो॒रु॒जामि॑ ब॒न्धु॒ता व॒चो॑ भि॒स्तन्मा॑ पि॒तुर्गो॑त॒माद॑ न्वि॒याय॑ ।
 त्व॒न्नो॑ अ॒स्य व॒चस॑-श्चि॒कि॒द्धि हो॑त॒र्यवि॑ष्ठ सु॒क्रतो॑ द॒मूनाः॑ ।
 अ॒स्वप्न॑ ज॒स्तर॑णय॒ स्सु॒शेवा॑ अ॒तन्द्रा॑सोऽवृ॒का अ॒श्रमि॑ष्ठाः ।
 ते पा॒यवः॑ स॒ध्रिय॑ञ्चो नि॒षद्या॑ग्ने तव॑ नः पा॒न्त्वमू॑र ।
 ये पा॒यवो॑ मा॒मते॑यं ते अ॒ग्ने प॒श्यन्तो॑ अ॒न्धं दु॑रि॒ताद॑ र॒क्षन् ।
 र॒रक्ष॑ ता॒न्त् सु॒क्रतो॑ वि॒श्ववे॑दा दि॒प्सन्त॑ इ॒द्रिप॑वो नाह॑ दे॒भुः ॥ 6

त्वया॑ व॒यञ् स॒धन्य॑-स्त्वो॒ता स्तव॑ प्र॒णीत्य॑ श्याम॒ वाजा॑न् ।
 उ॒भाश॑ञ् सा सू॒दय॑ स॒त्यता॑ तेऽनु॒ष्ठुया॑ कृ॒णु॒ह्य-ह॑याण ।
 अ॒या ते॑ अ॒ग्ने स॒मिधा॑ वि॒धेम॑ प्र॒तिस्तो॑मञ् श॒स्यमा॑नं गृ॒भाय॑ ।
 द॒हाश॑सो र॒क्षसः॑ पा॒ह्यस्मा॑न् द्रु॒हो नि॒दो मि॒त्रम॑हो अ॒वद्या॑त् ।
 र॒क्षो॒हणं॑ वा॒जिन॑मा॒जि घ॒र्मि मि॒त्रं प्र॑थि॒ष्ठ मु॑प॒यामि॑ श॒र्म ।
 शि॒शानो॑ अ॒ग्निः क्र॑तु॒भि स्स॑मि॒द्ध-स्स॑नो दि॒वा स रि॑षः
 पा॒तु नक्तं॑ ॥ 7

वि॒ज्यो॒ति॒षा बृ॒हता॑ भा॒त्यग्नि॑ रा॒विर्-वि॒श्वानि॑ कृ॒णुते॑ म॒हि॒त्वा ।
 प्रा॒दे॒वी॒र्मा॒या स्स॑ह॒ते दु॒रे॒वा शि॒श॒शी॒ते शृ॒ङ्गे रक्ष॑से वि॒निक्षे॑ ।
 उ॒तस्वा॒नासो॑ दि॒विष॑न्त्वग्ने स्ति॒ग्मायु॑धा रक्ष॑से ह॒न्त वा उ॑ ॥ 8 (2)

1.4 इन्द्र सूक्तं

TS 1.6.12.1 to TS 1.6.12.6, for para 9 to 14

इन्द्रं॑ ँ॒वो वि॒श्वत॑स्प॒रि ह॒वाम॑हे जने॑भ्यः । अ॒स्माक॑मस्तु के॒वलः॑ ।
 इन्द्रं॑ न॒रो ने॒म॒धि॒ता ह॒वन्ते॑ यत्पा॒र्या यु॒न॒ज॒ते धि॒यस्ताः॑ ।
 शू॒रो नृ॑षा॒ता श॒वस॑श्च॒का न॒ आ गो॑म॒ति व्र॒जे भ॒जा त्व॒न्नः॑ ।
 इन्द्रि॑याणि श॒तक्र॑तो या ते जने॑षु प॒ञ्चसु॑ । इन्द्र॑ तानि॑ त॒ आ वृ॑णे ।
 अनु॑ते दा॒यि म॒ह इन्द्रि॑याय स॒न्नाते॑ वि॒श्वम॑नु वृ॒त्रह॑त्यै ॥ 9

अनु॑ क्ष॒त्रम॑नु स॒हो य॒ज॒त्रेन्द्र॑ दे॒वेभि॑रनु ते नृ॒षह्ये॑ ।
 आय॑स्मिन्त् स॒प्तवा॑स॒वा स्ति॑ष्ठन्ति स्वा॒रुहो॑ यथा ।
 ऋषि॑र्ह दी॒र्घ श्रु॑त्त॒म इन्द्र॑स्य घ॒र्मो अ॑ति॒थिः॑ ।
 आ॒मासु॑ प॒क्वमै॑रय॒ आ सूर्य॑ꣳ रो॒हयो॑ दि॒वि ।
 घ॒र्म॒न्न सा॑म॒न्त॒प॒ता सु॒वृ॒क्तिभि॑र्-जुष्टं॑ गि॒र्वण॑ से॒गिरः॑ ।
 इन्द्र॑मिद् गा॒थिनो॑ बृ॒हदिन्द्र॑ म॒र्केभि॑ र॒र्किणः॑ । इन्द्रं॑ ँ॒वाणी॑रनूष॒त ॥ 10

गा॒यन्ति॒त्वा गा॒य॒त्रि॒णो॒र्चं॑ त्य॒र्क म॒र्कि॒णः॑ ।

ब्र॒ह्मा॒णस्त्वा॑ श॒त॒क्र॒त-वु॒द्व॒ꣳ श॒मि॒व ये॑ मि॒रे ।

अ॒ꣳहो॒मु॒चे प्र॒भ॒रे॒मा म॒नी॒षा मो॒षि॒ष्ठ-दा॒न्वे सु॒म॒तिं गृ॒णा॒नाः॑ ।

इ॒द॒मिन्द्र॑ प्र॒ति ह॒व्यं गृ॒भा॒य स॒त्या॒स्स॒न्तु य॒ज॒मा॒नस्य॑ का॒माः॑ ।

वि॒वे॒ष॒य॒न्मा धि॒ष॒णा ज॒जा॒न स्त॒वै पु॒रा पा॒र्या॒दिन्द्र॑ म॒हः॑ ।

अ॒ꣳह॒सो य॒त्र पी॒प॒र॒द्य॒था नो॑ ना॒वे॒व या॒न्त मु॒भ॒ये ह॒व॒न्ते ॥ 11

प्र॒स॒म्राजं॑ प्र॒थ॒म म॒ध्व-रा॒णा॒मꣳ हो॒ मु॒चं वृ॒ष॒भं य॒ज्ञि॒या॒नां॑ ।

अ॒पा॒न्न-पा॒त॒म॒श्चि॒ना ह॒य॒न्त म॒स्मि॒न्न॒र इन्द्रि॑यं ध॒त्त॒मो॒जः॑ ।

वि॒न इन्द्र॑ मृ॒धो ज॒हि नी॒ चा य॒च्छ पृ॒त॒न्य॒तः॑ ।

अ॒ध॒स्प॒दं त॒मीं कृ॒धि यो॒ अ॒स्माꣳ अ॒भि॒दा॒स॒ति॑ ।

इन्द्र॑क्ष॒त्र॒म॒भि वा॒म॒मो॒जो ऽजा॑य॒था वृ॒ष॒भ च॒र्ष॒णी॒नां॑ ।

अ॒पा॒नु॒दो ज॒न॒म॒मि॒त्र य॒न्त मु॒रुं दे॒वे॒भ्यो अ॒कृ॒णो॒रु लो॒कं॑ ।

मृ॒गो न॑ भी॒मः कु॒च॒रो गि॒रि॒ष्ठाः प॒रा॒व॒त आ॒ज॒गा॒मा-प॒र॒स्याः॑ ॥ 12

सृ॒क॒ꣳ स॒ꣳ शा॒य प॒वि॒मि॒न्द्र ति॒ग्मं वि॒शत्रू॑न् ता॒डि वि॒मृ॒धो नु॒दस्व ।
 वि॒शत्रू॑न् वि॒मृ॒धो नु॒द वि॒वृ॒त्रस्य॑ ह॒नू रु॒ज ।
 वि॒म॒न्युमि॒न्द्र भा॒मि॒तो ऽमि॒त्रस्या॒भि दा॒सतः॑ ।
 त्रा॒ता॒रमि॒न्द्र म॒वि॒ता॒र मि॒न्द्रꣳ ह॒वे ह॒वे सु॒हव॒ꣳ शू॒रमि॒न्द्रं ॥
 हु॒वे नु॒ श॒क्रं पु॒रु॒हू॒त मि॒न्द्रꣳ स्व॒स्ति नो॑ म॒घवा॑ धा॒त्वि॒न्द्रः ॥ 13

मा ते॑ अ॒स्याꣳ स॒हसा॑वन् परि॒ष्टा व॒घाय॑ भू॒म ह॒रि॒वः प॒रा॒दै ।
 त्रा॒यस्व॑नो ऽवृ॒केभि॒र्-व॒रू॒थै स्त॒व प्रि॒यास॑ स्सू॒रिषु॑ स्या॒म ।
 अ॒न॒व॒स्ते रथ॑म॒श्वाय॑ तक्षन्-त्व॒ष्टा व॒ज्रं पु॒रु॒हू॒त द्यु॒मन्तं॑ ।
 ब्र॒ह्मा॒ण इ॒न्द्रं म॒हय॑न्तो अ॒र्कैर॑व॒र्द्धय॑-न्न॒हये॑ ह॒न्त वा॒ उ ।
 वृ॒ष्णे य॒त्ते वृ॒षणो॑ अ॒र्कम॑र्चा नि॒न्द्र ग्रा॒वा॒णो अ॒दि॒ति-स्स॒जोषाः॑ ।
 अ॒न॒श्वा॒सो ये प॒वयो॑ऽर॒था इ॒न्द्रे॑षि॒ता अ॒भ्य॒वर्त्तं त॒दस्यू॑न् ॥ 14 (3)

T.A.6.1.9 for para 15a, TS1.4.41.1 & TS1.4.42.1 for para 15b

य॒त इ॒न्द्र भ॒याम॑हे ततो॑ नो॒ अ॒भयं॑ कृ॒धि ।
 म॒घव॑न् च्छ॒ग्धि त॒व तन्न॑ ऊ॒तये॑ वि॒द्विषो॑ वि॒मृ॒धो ज॒हि ।
 स्व॒स्ति॒दा वि॒शस्प॑ति-वृ॒त्रहा॑ वि॒मृ॒धो व॒शी ।
 वृ॒षे॒न्द्रः पु॒र ए॒तु न॑ स्स्व॒स्ति॒दा अ॒भयं॑ क॒रः ॥ 15a

महा॑ इन्द्रो॑ वज्र॑ बाहु॑ षोड॑शी शर्म॑ यच्छतु॑ ।

स्व॒स्ति नो॑ म॒घवा॑ करोतु॒ हन्तु॑ पा॒प्मानं॑ योऽस्मान् द्वेष्टि॑ ।

स॒जोषा॑ इन्द्र॒ सग॑णो मरु॒द्भि स्सोमं॑ पिब वृ॒त्रहन्॑ च्छूर वि॒द्वान् ।

ज॒हि शत्रू॑ रप॒मृधो॑-नुद॒स्वाथा॑ भयं कृणुहि वि॒श्वतो॑ नः ॥ 15b (4)

1.5 ये देवाः (अनुषङ्गं)

TS 1.8.7.1 for para 16

ये दे॒वाः पु॒रस्सदो॑ऽग्नि॒ नैत्रा॑ रक्षो॒हण॒स्तेनः॑ पा॒न्तु ते नो॑ऽवन्तु॒
तेभ्यो॑ नम॒स्तेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।

ये दे॒वा दक्षि॑ण॒सदो॑ यम॒ नैत्रा॑ रक्षो॒हण॒स्तेनः॑ पा॒न्तु ते नो॑ऽवन्तु॒
तेभ्यो॑ नम॒स्तेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।

ये दे॒वाः पश्चा॑त्सद॒ स्सवि॑तृ॒ नैत्रा॑ रक्षो॒हण॒स्तेनः॑ पा॒न्तु ते
नो॑ऽवन्तु॒ तेभ्यो॑ नम॒स्तेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।

ये दे॒वा उत्त॑र॒सदो॑ वरु॒णनेत्रा॑ रक्षो॒हण॒स्तेनः॑ पा॒न्तु ते नो॑ऽवन्तु॒
तेभ्यो॑ नम॒स्तेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।

ये दे॒वा उप॒रि॒षदो॒ बृ॒हस्प॒ति ने॒त्रा रक्षो॒हण॒स्तेनः॑ पा॒न्तु ते॑
 नो॒ऽव॒न्तु ते॒भ्यो नम॒स्तेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।
 अ॒ग्नये॑ रक्षो॒घ्ने स्वाहा॑ ।
 य॒माय॑ रक्षो॒घ्ने स्वाहा॑ ।
 स॒वित्रे॑ रक्षो॒घ्ने स्वाहा॑ ।
 व॒रुणाय॑ रक्षो॒घ्ने स्वाहा॑ ।
 बृ॒हस्प॒तये॑ दु॒वस्व॒ते रक्षो॒घ्ने स्वाहा॑ ॥ 16A (5A)

1.6 आयुष्कामेष्टि मन्त्राः (अनुषङ्गं)

TS 2.3.10.3 for para no.17

अ॒ग्निरा॒युष्मान्त्स॑ व॒नस्प॒तिभि॑ रा॒युष्मान् ते॒नत्वा॑
 ऽऽयु॒षाऽऽयु॒ष्मन्तं॑ करोमि ।
 सोम॑ आ॒युष्मान्त्स॑ ओष॒धीभि॑रा॒युष्मान् ते॒नत्वा॑
 ऽऽयु॒षाऽऽयु॒ष्मन्तं॑ करोमि ।
 य॒ज्ञ आ॒युष्मान्त्स॑ दक्षि॒णाभि॑रा॒युष्मान् ते॒नत्वा॑
 ऽऽयु॒षाऽऽयु॒ष्मन्तं॑ करोमि ।

ब्र॒ह्मा॒यु॒ष्म॒त्तद् ब्रा॒ह्म॒णै-रा॒यु॒ष्म॒त् ते॒न॒त्वा ऽऽयु॒षाऽऽयु॒ष्म॒न्तं
करो॒मि ।

दे॒वा आ॒यु॒ष्म॒न्तस्ते॑ ऽमृ॒ते-ना॒यु॒ष्म॒न्तस्ते॒न॒त्वा
ऽऽयु॒षाऽऽयु॒ष्म॒न्तं करो॒मि ॥ 17A(6A)

1.7 अ॒गं॒हो॒मु॒च म॒न्त्राः (अ॒नु॒ष॒ङ्गं)

TS 2.3.13.1, for para No. 18

या वा॒मि॒न्द्रा वरु॒णा य॒त॒व्या त॒नू॒स्त॒ये म॒म॒ह॒सो मु॒ञ्च॒तं ।
या वा॒मि॒न्द्रा वरु॒णा स॒ह॒स्या त॒नू॒स्त॒ये म॒म॒ह॒सो मु॒ञ्च॒तं ।
या वा॒मि॒न्द्रा वरु॒णा र॒क्ष॒स्या त॒नू॒स्त॒ये म॒म॒ह॒सो मु॒ञ्च॒तं ।
या वा॒मि॒न्द्रा वरु॒णा ते॒ज॒स्या त॒नू॒स्त॒ये म॒म॒ह॒सो मु॒ञ्च॒तं ।
यो वा॒मि॒न्द्रा वरु॒णा व॒ग्नौ स्रा॒म॒स्तं वा॒मे ते॒ना व॒य॒जे ।
यो वा॒मि॒न्द्रा वरु॒णा द्धि॒पा॒थ्सु प॒शु॒षु स्रा॒म॒स्तं वा॒मे ते॒ना
व॒य॒जे ।
यो वा॒मि॒न्द्रा वरु॒णा च॒तु॒ष्पा॒थ्सु प॒शु॒षु स्रा॒म॒स्तं वा॒मे ते॒ना
व॒य॒जे ।

यो॑ वा॒मिन्द्रा॑ वरु॒णा गो॒ष्ठे स्राम॑स्तं॒ वा॒मे ते॒ना वय॑जे ।
 यो॑ वा॒मिन्द्रा॑ वरु॒णा गृ॒हेषु॑ स्राम॑स्तं॒ वा॒मे ते॒ना वय॑जे ।
 यो॑ वा॒मिन्द्रा॑ वरु॒णाऽप्सु॑ स्राम॑स्तं॒ वा॒मे ते॒ना वय॑जे ।
 यो॑ वा॒मिन्द्रा॑ वरु॒णौष॑धीषु॒ स्राम॑स्तं॒ वा॒मे ते॒ना वय॑जे ।
 यो॑ वा॒मिन्द्रा॑ वरु॒णा वन॑स्पतिषु॒ स्राम॑स्तं॒ वा॒मे ते॒ना वय॑जे ॥
 (18A) (7A)

1.8 शास्त्र सूक्तं (आप्यं)

TS 5.7.4.3 for para 19

अ॒ग्ने य॑श॒स्विन् य॑श॒से म॑म॒र्पये॑न्द्रा॒वती॑ म॒पचि॑ती मि॒हाव॑ह ।
 अ॒यं मूर्ध्ना॑ प॒रमे॑ष्ठी सु॒वर्चा॑-स्स॒माना॑ना मु॒त्तम॑ इ॒लोको॑ अस्तु ।
 भ॒द्रं प॑श्यन्त॒ उप॑सेदु॒रग्रे॑ तपो॑ दी॒क्षा मृ॑षय॒स्सुव॑र्विदः ।
 ततः॑ क्ष॒त्रं ब॑लमोजश्च॒ जातं॑ तद॒स्मै दे॒वा अ॒भिस॑न्न-मन्तु ।
 धा॒ता वि॑धा॒ता प॑रमो॒त स॒न्दृक् प्र॒जाप॑तिः प॒रमे॑ष्ठी वि॒राजा॑ ॥
 स्तो॒मा-श्च॑न्दा॒सि नि॒विदो॑म आ॒हुरे॒तस्मै॑ रा॒ष्ट्रम॑भि-सन्नमाम ।
 अ॒भ्याव॑र्त्त॒ध्व-मु॑पमे॒त सा॒कम॑य॒ शा॒स्ता-ऽधि॑पतिर्वो॒ अस्तु॑ ।
 अ॒स्य वि॒ज्ञान॑मनु॒स-र॑भ॒ध्वमि॑मं प॒श्चाद॑नु जी॒वाथ॑ सर्वे ॥ 19 (8)

1.9 राष्ट्रभूतं (अनुषङ्गं)

TS 3.4.7.1, for para No. 20

ऋ॒ता॒षा॒ड् ऋ॒त॒धा॒मा॒ऽग्नि॒र्-ग॒न्ध॒र्व॒स्स-इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु
 तस्मै॑ स्वा॒हा ॥ तस्यौष॑धयोऽप्सर॒स ऊ॒र्जो॑ नाम॒ ता इ॒दं ब्र॒ह्म
 क्ष॒त्रं पा॒न्तु ता॒भ्य स्स्वा॒हा ॥

स॒ऽहि॒तो वि॒श्वसा॑मा॒ सूर्यो॑ ग॒न्ध॒र्व॒स्स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु
 तस्मै॑ स्वा॒हा ॥ तस्य॑ मरी॒चयोऽप्सर॒स आयु॑वो॒ नाम॒ ता
 इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु ता॒भ्य स्स्वा॒हा ॥

सु॒षु॒म्नस्सूर्य॑-र॒श्मिश्च॒न्द्रमा॑ ग॒न्ध॒र्व॒स्स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु
 तस्मै॑ स्वा॒हा ॥ तस्य॑ नक्ष॒त्राण्य॑ ऽप्सर॒सो बे॒कुर॑यो॒ नाम॒ ता
 इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु ता॒भ्य स्स्वा॒हा ॥

भु॒ज्युस्सु॑पर्णो॒ यज्ञो॑ ग॒न्ध॒र्व॒स्स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु तस्मै॑
 स्वा॒हा ॥ तस्य॑ दक्षि॒णा अ॒प्सर॒स स्त॒वा नाम॒ ता इ॒दं ब्र॒ह्म
 क्ष॒त्रं पा॒न्तु ता॒भ्य स्स्वा॒हा ॥

प्र॒जाप॑तिर्-वि॒श्वक॑र्मा॒ मनो॑ गन्ध॒र्वस्स॑ इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्षत्रं॑ पा॒तु
 तस्मै॑ स्वाहा॑ । तस्य॑र्ख् सामान्य॑-ऽप्सर॒सो वह॑यो॒ नाम॒ ता
 इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्षत्रं॑ पा॒न्तु ताभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

इ॒षिरो॑ वि॒श्वव्य॑चा॒ वातो॑ गन्ध॒र्वस्स॑ इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्षत्रं॑ पा॒तु
 तस्मै॑ स्वाहा॑ । तस्या॑पो-ऽप्सर॒सो मु॒दा नाम॒ ता इ॒दं ब्र॑ह्म
 क्ष॒त्रं पा॒न्तु ताभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

भु॒वन॑स्य प॒ते यस्य॑त॒ उपरि॑ गृ॒हा इ॒ह च॑ ।
 स नो॑ रा॒स्वाज्या॑नि॒र् राय॑स्पोष॒र् सु॒वीर्य॑र् स॒म्वत्स॑रीणा॒
 स्व॒स्ति स्वाहा॑ ॥

पर॑मे॒ष्ठ्यधि॑पतिर्-मृ॒त्युर् गन्ध॒र्वस्स॑ इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्षत्रं॑ पा॒तु
 तस्मै॑ स्वाहा॑ । तस्य॑ वि॒श्वम॑प्सर॒सो भुवो॑ नाम॒ ता इ॒दं ब्र॑ह्म
 क्ष॒त्रं पा॒न्तु ताभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

सु॒क्षि॒थि-स्सु॒भू॒तिर्-भ॒द्र॒कृ॒त् सु॒व॒र्वान् प॒र्जन्यो॑ गन्ध॒र्वस्स
 इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु तस्मै॑ स्वा॒हा ॥ तस्य॑ वि॒ध्युतो॑-ऽप्सर॒सो
 रु॒चो नाम॑ ता इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु ताभ्य॑ स्स्वा॒हा ॥

दू॒रे हे॒तिर॑ मृ॒डयो॑ मृ॒त्युर् गन्ध॒र्वस्स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु
 तस्मै॑ स्वा॒हा ॥ तस्य॑ प्र॒जा अ॒प्सर॒सो भी॒रुवो॑ नाम॑ ता इ॒दं
 ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु ताभ्य॑ स्स्वा॒हा ॥

चा॒रुः कृ॒पण॑ का॒शी का॒मो गन्ध॒र्वस्स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु
 तस्मै॑ स्वा॒हा ॥ तस्या॑ध॒यो ऽप्सर॒स इ॒शोच॑यन्ति॒र् नाम॑ ता इ॒दं
 ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु ताभ्य॑ स्स्वा॒हा ॥

स नो॑ भु॒वन॑स्यप॒ते यस्य॑त उ॒परि॑ गृ॒हा इ॒ह च॑ ।

उ॒रु ब्र॒ह्मणे॑ऽस्मै॒ क्ष॒त्राय॑ म॒हि श॒र्म य॒च्छ स्वा॒हा ॥ (20A)

(9A)

1.10 सर्प सूक्तं

TS 4.2.8.3 for para No. 21

नमो॑ अस्तु॑ सर्पे॑भ्यो॒ ये के॑ च पृ॒थि॒वी म॑नु ।
 ये अ॒न्तरि॑क्षे॒ ये दि॒वि ते॑भ्य॒ स्सर्पे॑भ्यो॒ नमः॑ ।
 येऽदो॑ रो॒चने॑ दि॒वो ये वा॒ सूर्य॑स्य॒ रश्मि॑षु ।
 येषा॑म॒प्सु स॑दः कृ॒तं ते॑भ्य॒ स्सर्पे॑भ्यो॒ नमः॑ ।
 या इ॒षवो॑ यातु॒ धाना॑नां॒ ये वा॒ वन॑स्पती॒ ॐ र॑नु ।
 ये वाऽव॑टे॒षु शे॑रते॒ तेभ्य॑ स्सर्पे॑भ्यो॒ नमः॑ ॥ 21 (10)

1.11 पंचचोडाः (अनुषङ्गं)

TS 4.4.3.1 for para No. 22

अ॒यं पु॒रो ह॑रि॒केश॑ स्सूर्य॑रश्मि॒-स्तस्य॑ रथ॒गृथ्स॑श्च॒ रथौ॒जाश्च॑
 से॒नानि॑ ग्रा॒मण्यौ॑ पु॒ञ्जि॒कस्थ॑ला च कृ॒तस्थ॑ला चा॒प्सर॑सौ
 यातु॑धा॒ना हे॒ती र॑क्षा॒ ॐ सि॒ प्रहे॑ति॒स्तेभ्यो॑ नम॒स्ते नो॑ मृडयन्तु॒ते
 यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं॒ वो ज॑भे॒ दधा॑मि ॥

अ॒यं द॒क्षि॒णा वि॒श्वक॑र्मा तस्य॑ रथ॒स्वनश्च॑ रथे॑ चि॒त्रश्च॑ से॒नानि॑
 ग्रा॒म॒ण्यौ मे॒न॒का च॑ स॒हज॒न्या चा॑प्स॒रसौ॑ द॒ङ्घ॒णवः॑ प॒शवो॑
 हे॒तिः पौ॑रु॒षेयो॑ व॒धः प्र॑हे॒तिस्ते॒भ्यो न॑म॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑न्तु ते यं
 द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं ँ॒वो ज॑भे॒ दधा॑मि ॥

अ॒यं प॒श्चाद्-वि॒श्व व्य॑चा-स्तस्य॑ रथ॒प्रोतश्चा॑-स॒मरथ॑श्च
 से॒नानि॑ ग्रा॒म॒ण्यौ प्र॑म्लो॒चन्ती॑चा नु॒म्लो॒चन्ती॑-चा॒प्स॒रसौ॑ सर्पा
 हे॒तिर् व्या॒घ्राः प्र॑हे॒तिस्ते॒भ्यो न॑म॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑न्तु तेयं द्वि॒ष्मो
 यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं ँ॒वो ज॑भे॒ दधा॑मि ॥

अ॒य-मु॒त्त॒राथ् स॒म्य॑द्वसु॒स्तस्य॑ से॒नजि॑च्च सु॒षेण॑श्च से॒नानि॑
 ग्रा॒म॒ण्यौ वि॒श्वाची॑च घृ॒ताची॑चा-प्स॒रसा॒ वापो॑ हे॒तिर् वा॒तः
 प्र॑हे॒तिस्ते॒भ्यो न॑म॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑न्तु ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒
 द्वेष्टि॑ तं ँ॒वो ज॑भे॒ दधा॑मि ॥

अ॒यमु॒पर्य॑र् वा॒ग्वसु॑स्तस्य॒ ताक्ष॑र्य-श्चा॒रिष्ट॑-नेमिश्च॒ सेना॑नि
 ग्रा॒म॒ण्या॑ वु॒र्वशी॑ च पू॒र्वचि॑त्ति-श्चा॒प्सर॑सौ वि॒द्युद्धे॑तिर-
 व॒स्पू॒र्जन् प्र॑हे॒तिस्ते॒भ्यो न॑मस्ते नो॑ मृ॒डय॑न्तु ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑
 नो॒ द्वेष्टि॑ तं ँ॒वो ज॑भे द॒धामि॑ ॥ 22A(11A)

1.12 अ॒प्रति॑रथः

TS 4.6.4.1, for para No. 23 to 27

आ॒शुः शि॒शानो॑ वृष॒भो न॑ यु॒ध्मो घ॑नाघनः॒ क्षोभ॑ण-श्च॒र्षणी॑नां ।
 सं॒क्रन्द॑नोऽनि॒मिष॑ एक॒ वीर॑श्शत॒ऽसेना॑ अजय॒त्साक॑मिन्द्रः ।
 सं॒क्रन्द॑नेना नि॒मिषे॑ण जि॒ष्णुना॑ यु॒त्का॒रेण॑ दु॒श्च्यव॑नेन धृ॒ष्णुना॑ ॥
 तदि॒न्द्रेण॑ जय॒त तथ् स॑ह॒ध्वं यु॑धो नर॒ इषु॑ ह॒स्तेन॑ वृ॒ष्णा ॥
 स इ॒षुह॑स्तैः स नि॒षंगि॑भिर्वशी स॒ऽस्र॑ष्टा स यु॒ध इन्द्रो॑ ग॒णेन॑ ।
 स॒ऽसृ॒ष्टजि॑त् सोम॒पा बा॑हु श॒र्ध्यू॒र्ध्व ध॑न्वा प्र॒तिहि॑ताभि॒रस्ता॑ ॥
 बृ॒हस्प॑ते परि॒दीया॑ रथे॒न र॑क्षोहा ऽमि॒त्राऽप॑ बा॒धमा॑नः ॥ 23

प्र॒भंज॑न्त् सेनाः॑ प्र॒मृ॒णो यु॑धा जय॒न्नस्मा॑क-मे॒ध्यवि॑ता रथा॒नां ।
 गो॒त्रभि॑दं गो॒विदं॑ व॒ज्रबा॑हुं जय॒न्तम॑ज्म प्र॒मृ॒णन्त॑-मो॒जसा॑ ।
 इ॒मऽस॑जा॒ता अनु॑वीर-य॒ध्व मि॑न्द्रऽस॒खायोऽनु॑ स॒ऽर॑भ॒ध्वं ।

बलविज्ञायः स्थविरः प्रवीर-स्सहस्वान् वाजी सहमान उग्रः ।
अभिवीरो अभिसत्वा सहोजा जैत्रमिन्द्र रथमातिष्ठ गोवित् ॥ 24

अभिगोत्राणि सहसा गाहमानोऽदायो वीरश्शतमन्युरिन्द्रः ।
दुश्च्यवनः पृतनाषाड युध्यो-स्माकं सेना अवतु प्रयुथ्सु ।
इन्द्र आसां-नेता बृहस्पतिर् दक्षिणा यज्ञः पुर एतु सोमः ।
देवसेनाना-मभिभञ्जतीनां जयन्तीनां मरुतो यन्त्वग्रै ।
इन्द्रस्य वृष्णो वरुणस्य राज्ञ आदित्यानां मरुतां शर्द्ध उग्रं ।
महामनसां भुवनच्यवानां घोषो देवानां जयता मुदस्थात् ।
अस्माक-मिन्द्र-स्समृतेषु ध्वजेष्वस्माकं या इषवस्ता जयन्तु ॥ 25

अस्माकं वीरा उत्तरे भवन्त्वस्मानु देवा अवता हवेषु ।
उद्धर्षय मघव-न्नायुधा-न्युथ्सत्त्वनां मामकानां महांसि ।
उद्वृत्रहन्-वाजिनां वाजिनान्युद्रथानां जयतामेतु घोषः ।
उपप्रेत जयता नरःस्थिरा वस्सन्तु बाहवः ।

इन्द्रो॑ वः॒ शर्म॑ यच्छ॒ त्वना-धृ॑ष्या यथासथ ।

अव॑सृष्टा॒ परा॑पत॒ शर॑व्ये ब्र॒ह्म स॑ञ्शिता ॥ 26

गच्छा॑मित्रान् प्रवि॑श मै॒षां कञ्च॑नोच्छिषः ।

मर्मा॑णि ते॒ वर्म॑भिश्छादयामि॒ सोम॑स्त्वा॒ राजा॑ ऽमृते॑नाभि-वस्तां ।

उ॒रोर्व॑रीयो॒ वरि॑वस्ते अस्तु॒ जय॑न्तं त्वामनु॑ मदन्तु दे॒वाः ।

यत्र॑ बा॒णा-स्सं॑पतन्ति कु॒मारा॑ वि॒शिखा॑ इव ।

इन्द्रो॑ नस्तत्र॑ वृ॒त्रहा॑ वि॒श्वाहा॑ शर्म॑ यच्छतु ॥ 27 (12)

1.13 चमकं तृतीय अनुवाकः

TS 4.7.3.1 & 2 for para 28 and 29

शं च॑ मे॒ मय॑श्च मे॒ प्रियं॑ च मे॒ ऽनु॑कामश्च मे॒
काम॑श्च मे॒ सौम॑नसश्च मे॒ भद्रं॑ च मे॒ श्रेय॑श्च मे॒
वस्य॑श्च मे॒ यश॑श्च मे॒ भग॑श्च मे॒ द्रवि॑णं च मे॒
यन्ता॑ च मे॒ धर्ता॑ च मे॒ क्षेम॑श्च मे॒ धृति॑श्च मे॒
विश्वं॑ च मे॒ मह॑श्च मे॒ (28)

सम्वि॑च्च मे॒ ज्ञात्रं॑ च मे॒

सूश्च॑ मे॒ प्रसू॑श्च मे॒ सीरं॑ च मे॒ लय॑श्च मे॒

ऋ॒तं च॑ मे॒ऽमृतं॑ च॒ मे॒ ऽय॒क्ष्मं च॑ मे॒ऽना॒मय॑च्च मे
 जी॒वातु॑श्च मे दी॒र्घायु॑त्वं च मे॒ऽनमि॑त्रं च मे॒ऽभयं॑ च मे
 सु॒गं च॑ मे॒ शय॑नं च मे॒ सू॒षा च॑ मे॒ सु॒दिनं॑ च मे ॥ 29 (13)

1.14 विहव्यम्

TS 4.7.14.1 to TS 4.7.14.4 for para 30 to 33

म॒मा॒ग्ने॒ व॒र्चो॑ वि॒ह॒वेष्व॑स्तु व॒यं त्वे॒न्धा॒ना स्त॒नुवं॑ पु॒षेम॑ ।
 म॒ह्यं न॑म॒न्तां प्र॒दि॒शश्च॑त॒स्र स्त्व॑या-ऽ॒ध्य॒क्षेण॑ पृ॒त॒ना ज॑येम ।
 म॒म दे॒वा वि॒ह॒वे स॑न्तु॒ सर्व॑ इ॒न्द्रा॑व॒न्तो म॒रुतो॑ वि॒ष्णुर॑ग्निः ।
 म॒मा॒न्तरि॑क्ष॒ मुरु॑ गो॒पम॑स्तु॒ म॒ह्यं वा॑तः प॒वतां॑ का॒मे अ॑स्मिन् ।
 म॒यि दे॒वा द्र॑वि॒ण मा॑य॒जन्तां॑ म॒य्या शी॑रस्तु॒ म॒यि दे॒वहू॑तिः ॥ 30

दै॒व्या हो॑ता॒रा व॑निष॒न्त पूर्वे॑ ऽरि॒ष्टा-स्स्या॑म॒ त॒नुवा॑ सु॒वीराः॑ ।
 म॒ह्यं य॑ज॒न्तु म॑म॒ यानि॑ ह॒व्याऽऽकू॑ति॒ स्स॒त्या म॑न॒सो मे॑ अस्तु ।
 ए॒नो मा॑निगां॒ क॒तम॑च्च॒ नाहं॑ वि॒श्वे दे॒वासो॑ अधि॒वोच॑ ता मे ।
 दे॒वीष्ष॑डुर् वी॒रुरु॑णः कृ॒णोत॑ वि॒श्वे दे॒वास॑ इ॒ह वी॑र॒यद्ध्वं॑ ।

॥
माहा॒स्महि॑ प्र॒जया॒ मा त॒नूभि॒र् मार॑धाम द्विष॒ते सोम॑राजन् ।
अ॒ग्निर्म॒न्युं प्र॑तिनु॒दन् पु॒रस्ता॒-दद॑ब्धो गो॒पाः परि॑पाहि न॒स्त्वं ॥ 31

प्र॒त्यञ्चो॑ यन्तु नि॒गुतः॑ पुन॒स्ते ऽमै॑षां चि॒त्तं प्र॒बुधा॑ विने॒शत् ।
धा॒ता धा॑तृणां भुव॒नस्य॑ यस्पति॒र् देव॑ꣳ सवि॒तार॑मभि माति॒षाहं॑ ।
इ॒मं य॑ज्ञ म॒श्विनो॒भा बृ॒हस्प॑ति॒र् देवाः॑ पा॒न्तु य॑जमानन् न्य॒र्थात् ।
उ॒रुव्य॑चा नो म॒हिष॑ इ॒शर्म॑यꣳ सद॒स्मिन् ह॒वे पु॒रुहू॑तः पु॒रुक्षु॑ ।
स नः॑ प्र॒जायै॑ हर्यश्च मृ॒डये॑न्द्र मा नो॑ रीरिषो मा प॒रादाः॑ ॥ 32

ये न॑ स्सप॒त्ना अ॒पते॑ भव॒न्त्विन्द्रा॑-ग्निभ्या॒ मव॑ बा॒धाम॑हे तान् ।
व॒सवो॑ रु॒द्रा आ॒दित्या॑ उ॒परि॑ स्पृशं॒ मोग्रं॑-चे॒त्तार॑मधि रा॒जम॑क्रन् ।
अ॒र्वाञ्च॑ मि॒न्द्र म॒मुतो॑ हवामहे यो गो॒जिद्-ध॒न-जि॑दश्च-जि॒घः ।
इ॒मन्नो॑ य॒ज्ञं वि॑ह॒वे जु॑षस्वा॒स्य कु॑र्मो ह॒रिवो॑ मे॒दिनं॑ त्वा ॥ 33 (14)

1.15 मृगारः

TS 4.7.15.1 to TS 4.7.15.4 for para 34 to 40

अ॒ग्नेर् म॑न्वे प्रथ॒मस्य॑ प्रचे॒तसो॒यं पा॑ञ्चज॒न्यं ब॒हव॑ स्समि॒न्धते॑ ।
वि॒श्वस्यां॑ वि॒शि प्र॑वि॒विशि॒वाꣳ स॑मीमहे स नो॑ मुञ्च॒त्वꣳ ह॑सः ।
यस्ये॒दं प्रा॑ण-न्निमि॒षद् य॑दे॒जति॑ यस्य॒ जा॒तं ज॑न॒मानं॑ च के॒वलं॑ ।

स्तौ॑म्य॒ग्निं ना॑थि॒तो जो॑ह॒वीमि॒ स नो॑ मुञ्च॒त्वऽ॒ ह॒सः ।
 इन्द्र॑स्य॒ मन्ये॑ प्र॒थम॑स्य॒ प्रचे॑त॒सो वृ॒त्रघ्नः॑ स्तो॒मा उप॑मा मु॒पागुः॑ ।
 यो दा॑शु॒षः सु॒कृ॒तो ह॒वमु॒प गन्ता॑ स नो॑ मुञ्च॒त्वऽ॒ ह॒सः ॥ 34

य स्सं॑ग्रा॒मं न॑यति॒ सँव॑शी यु॒धे यः पु॒ष्टानि॑ स॒सृज॑ति त्रया॒णि ।
 स्तौमीन्द्रं॑ ना॒थि॒तो जो॑ह॒वीमि॒ स नो॑ मुञ्च॒त्वऽ॒ ह॒सः ।
 मन्वे॑वां॑ मि॒त्राव॑रुणा॒ तस्य॑ वि॒त्तऽ॒ सत्यौ॑जसा दृ॒हणा॑ यं नु॒देथे॑ ।
 या रा॒जा॒नऽ॒ सर॑थं॒ याथ॑ उ॒ग्रा ता॑ नो॑ मुञ्चत॒ माग॑सः ।
 यो वा॒ऽ॒ रथ॑ ऋ॒जुर॑श्मिः स॒त्यध॑र्मा मिथु॒-श्चर॑न्त-
 मुप॑याति॒ दूष॑यन् ॥ 35

स्तौमि॑ मि॒त्राव॑रुणा॒ नाथि॑तो जो॒हवीमि॑ तौ नो॑ मुञ्चत॒ माग॑सः ।
 वा॒यो-स्स॑वि॒तुर् वि॒दथा॑नि मन्महे॒ यावा॑त्मन्-वद्बि॒भृ॒तो
 यौ च॑ रक्षतः ।
 यौ विश्व॑स्य॒ परि॑भू ब॒भूव॑तुस्तौ नो॑ मुञ्चत॒ माग॑सः ।
 उप॑श्रेष्ठान॒ आशि॑षो दे॒वयो॑र्ध॒र्मे अ॑स्थिरन् ।

स्तौ॑मि वा॒युं स॒वि॒तारं॑ ना॒थि॒तो जो॑ह॒वीमि॑ तौ नो मुञ्च॑त मा॒ग॒सः ।
 र॒थी॑त॒मौ र॒थी॑ना म॒ह्व ऊ॒तये॑ शु॒भंग॑मि॒ष्ठौ सु॒यमे॑-भि॒रश्वैः॑ ॥ 36

ययौ॑र्वा दे॒वौ दे॒वेष्व॑-नि॒शित॑ मो॒जस्तौ॑ नो मुञ्च॑त मा॒ग॒सः ।
 यद॑यातं वँह॒तुं सूर्या॑या-स्त्रि॒च॒क्रेण॑ स॒ं सद॑मि॒च्छमा॑नौ ।
 स्तौ॑मि दे॒वा व॒श्विनौ॑ ना॒थि॒तो जो॑ह॒वीमि॑ तौ नो मुञ्च॑त मा॒ग॒सः ।
 म॒रुतां॑ म॒न्वे अ॒धि॒नो ब्रु॑वन्तु प्रे॒मां वा॑चं वि॒श्वाम॑वन्तु वि॒श्वे ।
 आ॒शून् हु॑वे सु॒यमा॑नू॒तये॑ ते नो मुञ्च॑न्त्वे॒नसः॑ ।
 ति॒ग्ममा॑यु॒धं वी॑डि॒तं सह॑स्व॒द् दि॒व्यं श॒र्द्धः पृ॑त॒नासु॑ जि॒ष्णु ॥ 37

स्तौ॑मि दे॒वान् म॒रुतो॑ ना॒थि॒तो जो॑ह॒वीमि॑ ते नो मुञ्च॑न्त्वे॒नसः॑ ।
 दे॒वानां॑ म॒न्वे अ॒धि नो॑ ब्रु॒वन्तु॑ प्रे॒मां वा॑चं वि॒श्वाम॑वन्तु वि॒श्वे ।
 आ॒शून् हु॑वे सु॒यमा॑नू॒तये॑ ते नो मुञ्च॑न्त्वे॒नसः॑ ।
 यद॑दि॒दं मा॑ऽभि॒शो॒चति॑ पौ॒रुषे॑ये॒ण दै॒व्ये॑न ।
 स्तौ॑मि वि॒श्वान् दे॒वान् ना॒थि॒तो जो॑ह॒वीमि॑ ते नो मुञ्च॑न्त्वे॒नसः॑ ।

अ॒नु॒नोऽ॒ध्या॒नु॒मति॑र् य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ म॒न्यतां॑ ।

अ॒ग्निश्च॑ ह॒व्य वा॒हनो॑ भ॒वतां॑ दा॒शुषे॑ म॒यः ।

अ॒न्विद॑नु॒मते॒ त्वं म॒न्यासै॑ शं॒च नः॑ कृ॒धि ।

क्र॒त्वे द॒क्षाय॑ नो हि॒नु प्र॒ण आ॒यू॒षि ता॑रिषः ॥ 38a

वै॒श्वान॑रो न ऊ॒त्या ऽऽप्र॑यातु प॒राव॑तः । अ॒ग्निरु॒क्थेन॑ वा॒हसा॑ ।

पृ॒ष्ठो दि॒वि पृ॒ष्ठो अ॒ग्निः पृ॒थि॒व्यां पृ॒ष्ठो वि॒श्वा ओष॑धी॒रा-वि॑वेश ।

वै॒श्वान॑र स्सह॒सा पृ॒ष्ठो अ॒ग्निस्स॒नो दि॒वा स॒रिषः॑ पा॒तु न॑क्तं ॥ 38b

Expansion Ref . 38a in TS 3.3.11.3 & 38b in TS 1.5.11.1

ये अ॒प्र॒थेता॑ म॒मि॒तेभि॑ रो॒जोभि॑ र्ये॒ प्रति॑ष्ठे अ॒भव॑तां व॒सूनां॑ ।

स्तौ॑मि द्या॒वापृ॑थि॒वी ना॒थि॒तो जो॑ह॒वीमि॑ ते नो॒ मुञ्च॑तम॒ हसः॑ ।

उ॒र्वी रो॑द॒सी व॒रि॒वः कृ॒णोतं॑ क्षे॒त्रस्य॑ प॒त्नी अ॒धि॒नो ब्रू॑यातं ।

स्तौ॑मि द्या॒वापृ॑थि॒वी ना॒थि॒तो जो॑ह॒वीमि॑ ते नो॒ मुञ्च॑तम॒ हसः॑ ।

यत्ते॑ व॒यं पु॒रुष॑त्रा॒य वि॒ष्ठा वि॒द्वा स॒श्च कृ॒मा क॒च्च ना॑गः ॥ 39

कृ॒धी॒ स्व॒स्मा॒ अदि॒तेर॒नागा॒ व्येना॒सि॒ शिश्र॒थो वि॒ष्वग॒ग्ने ।
यथा॑ ह॒ तद् व॒सवो॑ गो॒र्यं चि॒त् प॒दिषि॒ता म॒मुञ्च॒ता यज॒त्राः ।
ए॒वा त्वम॒स्मत् प्र॒मुञ्चा॒ व्य॒हः प्रा॒तार्य॒ग्ने प्र॒तरा॒न्न आ॒युः ॥ 40 (15)

1.16 सर्पाहुती मन्त्राः (अनुषङ्गं)

TS 5.5.10.1 to TS 5.5.10.3, for para 41

समी॒ची॒ नामा॒सि प्रा॒ची दि॒क्तस्या॒स्ते ऽग्नि॒रधि॒पति॑ र॒सितो॑
रक्षि॒ता-यश्चाधि॑पति॒र् यश्च॑ गो॒प्ता ताभ्यां॑ नम॒स्तौ नो॑ मृडयतां
ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॒ तं वाँ॑ ज॒म्भे द॒धामि॑ ।
ओ॒ज॒स्विनी॒ नामा॒सि दक्षि॒णा दि॒क्तस्या॒स्त इन्द्रो॑ऽधि॒पतिः॑ पृ॒दाकू॑
रक्षि॒ता यश्चाधि॑पति॒र् यश्च॑ गो॒प्ता ताभ्यां॑ नम॒स्तौ नो॑ मृडयतां
ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॒ तं वाँ॑ ज॒म्भे द॒धामि॑ ।
प्रा॒ची॒ नामा॒सि प्र॒तीची॒ दि॒क्तस्या॒स्ते सोमो॑ऽधि॒पति॑ स्स्व॒जो
रक्षि॒ता यश्चाधि॑पति॒र् यश्च॑ गो॒प्ता ताभ्यां॑ नम॒स्तौ नो॑ मृडयतां
ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॒ तं वाँ॑ ज॒म्भे द॒धामि॑ ।

अव॒स्था॒वा॒ ना॒मा-स्यु॑दी॒ची॒ दि॒क्तस्या॑स्ते वरु॒णोऽधि॑पति-स्तिरश्च
राजी रक्षि॒ता यश्चाधि॑पतिर्-यश्च गो॒प्ता ताभ्यां॑ नमस्तौ नो
मृडय॑तां ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं वाँ॑ जंभे॑ दधामि ।

अधि॑प॒त्नी॒ ना॒मासि॑ बृ॒हती॒ दि॒क्तस्या॑स्ते बृ॒हस्प॑ति-रधि॑पतिः
श्चि॒त्रो रक्षि॒ता यश्चाधि॑पतिर् यश्च गो॒प्ता ताभ्यां॑ नमस्तौ नो
मृडय॑तां ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं वाँ॑ जंभे॑ दधामि ।

व॒शिनी॒ ना॒मासी॑यं दि॒क्तस्या॑स्ते य॒मोऽधि॑पतिः क॒ल्माष॑ ग्री॒वो
रक्षि॒ता यश्चाधि॑पतिर् यश्च गो॒प्ता ताभ्यां॑ नमस्तौ नो मृडय॑तां
ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं वाँ॑ जंभे॑ दधामि ॥ 41A (16A)

1.17 गन्धर्वाहुतीः (अनुषङ्गं)

TS 5.5.10.4 to TS 5.5.10.5, for para 42

हे॒तयो॒ ना॒मस्थ॑ तेषां॑ वः पु॒रो गृ॒हा अ॒ग्निर्व॑ इषव-स्सलि॒लो
वा॒त ना॒मं तेभ्यो॑ वो नम॒स्ते नो॑ मृडय॑त ते यं द्वि॒ष्मो
यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं वो॑ जंभे॑ दधामि ।

निलि॑न्पा॒ नाम॑स्थ॒ तेषां॑ ँ॒ वो दक्षि॑णा गृ॒हाः पि॒तरो॑ व॒ इष॑व-
स्सग॑रो वा॒त नामं॑ तेभ्यो॑ वो नम॑स्ते नो मृ॒डय॑त ते यं द्वि॒ष्मो
यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं वो॑ ज॒म्भे द॑धामि ।

वज्रि॑णो नाम॑स्थ॒ तेषां॑ ँ॒ वः प॒श्चाद्-गृ॒हा स्स्व॑प्नो व॒ इष॑वो
गह्व॑रो वा॒त नामं॑ तेभ्यो॑ वो नम॑स्ते नो मृ॒डय॑त ते यं द्वि॒ष्मो
यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं वो॑ ज॒म्भे द॑धामि ।

अव॑स्था वा नो नाम॑स्थ॒ तेषां॑ ँ॒ व उत्त॑राद् गृ॒हा आपो॑ व॒ इष॑व
स्समु॑द्रो वा॒त नामं॑ तेभ्यो॑ वो नम॑स्ते नो मृ॒डय॑त ते
यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं वो॑ ज॒म्भे द॑धामि ।

अधि॑पतयो नाम॑स्थ॒ तेषां॑ ँ॒ व उप॑रि गृ॒हा वर्॒षं व॒ इष॑
वोऽव॑स्वान् वा॒त नामं॑ तेभ्यो॑ वो नम॑स्ते नो मृ॒डय॑त ते यं द्वि॒ष्मो
यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं वो॑ ज॒म्भे द॑धामि ।

क्र॒व्या नाम॑स्थ॒ पार्थि॑वा-स्तेषां॑ ँ॒ व इ॒ह गृ॒हा अन्नं॑ व॒
इष॑वो निमि॒षो वा॒त नामं॑ तेभ्यो॑ वो नम॑स्ते नो मृ॒डय॑त ते
यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं वो॑ ज॒म्भे द॑धामि ॥ 42A (17A)

1.18 अज्यानि मन्त्राः

TS 5.7.2.3 to TS 5.7.2.5 , for para 43

श॒तायु॑धाय॒ श॒तवी॑र्याय॒ श॒तोत॑ये ऽभि॒माति॑षाहे॑ ।
 श॒तं यो॑ न॒ श॒शर॑दो अजी॒ता-नि॑न्द्रो॒ नेष॑दति॒ दुरि॑तानि॒ विश्वा॑ ।
 ये च॒त्वारः॑ प॒थयो॑ दे॒वया॑ना अ॒न्तरा॑ द्यावा॒पृथि॑वी विय॒न्ति ।
 तेषां॑ यो॒ अज्या॑नि- मजी॒ति-मा॒वहा॑त्तस्मै॒ नो दे॒वाः परि॑दत्तेह॒ सर्वे॑ ।
 ग्री॒ष्मो हे॑म॒न्त उ॒त नो॑ वस॒न्त श॒शर॑द् वर्॒षा स्सु॑वि॒तन्नो॑ अस्तु ।
 तेषा॑-मृ॒तूना॑ ऽ श॒तश॑र॒दाना॑-न्नि॒वात॑ ए॒षाम॑भये स्याम ।
 इ॒दुव॑त्स॒राय॑ परि॒वत्स॑राय॒ सम॑वत्स॒राय॑ कृ॒णु॒ता बृ॑ह॒न्नमः॑ ।
 तेषां॑ वय॑ ऽ सु॒मतौ॑ य॒ज्ञिया॑नां॒ ज्यो॒गजी॑ता अ॒हता॑ स्स्याम ।
 भ॒द्रान्नः॑ श्रेय॒ स्सम॑नैष्ट दे॒वा स्त्वया॑ ऽव॒सेन॑ सम॒शी म॑हित्वा ।
 स॒नोम॑यो भूः पि॒तो आ॑वि॒शस्व॑ श॒तोका॑य॒ तनु॑र्वे॒ स्यो॒नः ॥ 43 (18)

TS 7.3.12.1, for para No. 44

भू॒तं भ॑व्यं भवि॒ष्यद् व॒षट् थ्स्वा॑हा ,
 नम॒ ऋ॒ख् सा॒म-य॒जुर् व॒षट् थ्स्वा॑हा ,
 नमो॑ गाय॒त्री त्रि॒ष्टुप् ज॑गती॒ व॒षट् थ्स्वा॑हा ,

नमः पृ॒थि॒व्यन्त॑रि॒क्षं द्यौर् व॒षट् थ॒स्वाहा॑ ,
 नमो॑ ऽग्नि॒र्वायु॑-स्सू॒र्यो व॒षट् थ॒स्वाहा॑ ,
 नमः प्रा॒णो-व्या॒नो-ऽपा॒नो व॒षट् थ॒स्वाहा॑ ,
 नमो॑ऽन्नं कृ॒षिर् वृ॒ष्टिर् व॒षट् थ॒स्वाहा॑ ,
 नमः पि॒ता पु॒त्रः पौ॒त्रो व॒षट् थ॒स्वाहा॑ ,
 नमो॑ भूर्भुव॒स्सुव॒र्वषट् थ॒स्वाहा॑ नमः ॥ 44 (19)

1.19 अथर्वशीर्ष

TB 1.5.8.1 to TB 1.5.8.3, for para 45, 46, 47

इन्द्रो॑ द॒धीचो॑ अ॒स्तभिः॑ । वृ॒त्राण्य॑ प्र॒तिष्कु॑तः । ज॒घान॑ न॒वती॑र्न॒व ।
 इ॒च्छन्न॑-श्व॒स्य य॒च्छिरः॑ । प॒र्वते॑ष्वप॒श्रितं॑ । तद्वि॑द॒च्छर्य॑णा॒वति॑ ।
 अ॒द्राह॑ गो॒रम॑न्वत । नाम॒ त्वष्टु॑र-पी॒च्यं ॥ इ॒त्था च॒न्द्रम॑सो गृ॒हे ।
 इन्द्र॑मिद् गा॒थिनो॑ बृ॒हत् ॥ 45

इन्द्र॑ म॒र्केभि॑ र॒र्किणः॑ । इन्द्रं॑ वा॒णीर॑नूषत । इन्द्र॑ इ॒द्धर्यो॑ स्स॒चा ॥
 सं मि॒श्रल॑ आव॒चो यु॒जा ॥
 इन्द्रो॑ व॒ज्री हि॑र॒ण्ययः॑ । इन्द्रो॑ दी॒र्घाय॑ चक्ष॒से ।

आसूर्य॑ रो॒हयद् दि॒वि । वि गो॒भिर॒द्रि॒मैर॑यत् ।
इन्द्र॑ वा॒जेषु॑ नो अव । स॒हस्र॑ प्र॒धने॑षु च ॥ 46

उ॒ग्र उ॒ग्राभि॑-रू॒तिभिः॑ । तमिन्द्रं॑ वा ज॒याम॑सि ।
म॒हे वृ॒त्राय॑ ह॒न्त॒वे । स वृ॒षा वृ॒षभो॑-भुवत् ।
इन्द्र॑ स्सदा॒ मने॑ कृतः । ओजि॑ष्ठ स्स॒बले॑ हि॒तः ।
द्यु॒म्नी श्लो॒की स सौ॒म्यः । गिरा॑ व॒ज्रो न सं॑भृतः ।
स॒बलो॑ अ॒नप॑च्युतः । व॒वक्षु॑ रु॒गो अस्तृ॑तः ॥ 47 (20)

1.20 प्रत्यंगिरसः

T.B.2.4.2.1 to T.B.2.4.2.4, for para No 48 to 50

चक्षु॑षो हे॒ते म॒नसो॑ हे॒ते । वा॒चो हे॒ते ब्र॒ह्म॒णो हे॒ते ।
योमा॑ऽघा॒यु-र॒भिदा॑सति । तम॑ग्ने मे॒न्याऽमे॒निं कृ॑णु ।
योमा॑ चक्षु॒षा यो म॒नसा॑ । यो वा॒चा ब्र॒ह्म॒णाऽघा॒यु-र॒भिदा॑सति ।
तया॑ऽग्ने त्वं मे॒न्या । अ॒मुम॑ मे॒निं कृ॑णु ।
यत् किञ्चा॑सौ म॒नसा॑ यच्च॑ वा॒चा ।
यज्ञै॑र् जु॒होति॑ यजु॒षा ह॒विर्भिः॑ ॥ 48

तन् मृत्युर् निर्ऋत्या सम्विदानः । पुरा दिष्टा दाहुती रस्यहन्तु ।
 यातु धाना निर्ऋति रादुरक्षः । ते अस्यघ्नं त्वनृतेन सत्यं ।
 इन्द्रेषिता आज्यमस्य मथनन्तु । मातथ् समृद्धि यदसौ करोति ।
 हन्मि तेऽहं कृतं हविः । यो मे घोरमची कृतः ।
 ॥ अपाञ्चौ त उभौ बाहू । अपनह्याम्यास्यं ॥ 49

अपनह्यामिते बाहू । अप नह्याम्यास्यं ।
 अग्नेर् देवस्य ब्रह्मणा । सर्वं ते ऽवधिष् कृतं ।
 पुराऽमुष्य वषट् कारात् । यज्ञं देवेषु नस्कृधि ।
 स्विष्ट-मस्माकं भूयात् । माऽस्मान् प्रापन्नरातयः ।
 अन्तिदूरे सतो अग्ने । भ्रातृव्यस्या भिदासतः ।
 वषट् कारेण वज्रेण । कृत्यां हन्मि कृतामहं ।
 यो मा नक्तं दिवा सायं । प्रात-श्चाहो निपीयति ।
 अद्या-तमिन्द्र वज्रेण । भ्रातृव्यं पादयामसि ॥ 50 (21)

T.B.2.5.1.1 to T.B.2.5.1.3, for para 51 to 53

प्रा॒णो र॒क्षति॑ वि॒श्वमे॒जत् । इ॒र्यो भू॒त्वा बहु॒धा बहु॒नि ।
 स इ॒त् सर्वं॑ व्या॒नशे॑ । यो दे॒वो दे॒वेषु॑ वि॒भूर॒न्तः ।
 आवृ॑दू॒दात् क्षे॒त्रिय॑ध्व॒गद् वृषा॑ ॥ तमि॒त् प्रा॒णं मन॒सोप॑ शि॒क्षत॑ ।
 अग्रं॑ दे॒वाना॑-मि॒दम॑त्तु नो ह॒विः । मन॑स॒श्चि-त्ते॒दं ।
 भू॒तं भव्यं॑ च गु॒प्यते॑ । तद्धि॑ दे॒वेष्व-ग्रि॒यं ॥ 51

आ॒न ए॒तु पु॒रश्च॒रं । सह॑ दे॒वै-रि॒मं ह॒वं ॥
 मनः॑ श्रे॒यसि॑ श्रे॒यसि॑ । क॒र्मन् य॒ज्ञप॑तिं दधत् ।
 जुष॑तां मे वा॒गिदं॑ ह॒विः । वि॒राड् दे॒वी पु॒रोहि॑ता ।
 ह॒व्यवा॑डन-पा॒यिनी॑ । यया॑ रू॒पाणि॑ बहु॒धा वद॑न्ति ।
 पे॒शांसि॑ दे॒वाः प॒रमे॑ ज॒नित्रे॑ ॥ सा नो॑ वि॒राडन॑प स्फु॒रन्ती ॥ 52

वाग्दे॒वी जुष॑ता मि॒दं ह॒विः । चक्षु॑र् दे॒वानां॑ ज्योति॑र॒मृते॑ न्य॒क्तं ।
 अ॒स्य वि॒ज्ञाना॑य बहु॒धा निधी॑यते । तस्य॑ सु॒म्न-म॑शीमहि ।
 मा नो॑ हा॒सीद् वि॒चक्ष॑णं । आयु॑रि॒न्नः प्र॑तीर्य॒तां ।

अ॒न॒न्धा-श्चक्षु॑षा व॒यं । जी॒वा ज्योति॑-र॒शीम॑हि ।

सुव॑र् ज्योति॑-रु॒तामृ॑तं । श्रोत्रे॑ण भ॒द्र मु॑त-शृ॒ण्वन्ति॑ स॒त्यं ।

श्रोत्रे॑ण वाचं॑ बहु॒धोद्य॑मानां । श्रोत्रे॑ण मोद॑श्च मह॑श्च श्रूय॑ते ।

श्रोत्रे॑ण सर्वा॑ दि॒श आ॑शृ॒णोमि॑ । येन॑ प्रा॒च्या उ॒त दक्षि॑णा ।

प्र॒तीच्यै॑ दि॒शः शृ॑ण्वन्त्यु॒त्तरा॑त् । तदिच्छ्रो॑त्रं बहु॒धोद्य॑मानं ।

अ॒रान्न ने॒मिः परि॑सर्वं ब॒भूव ॥ 53 (22)

T.B.2.7.7.1 to T.B.2.7.7.7, for para 54 to 60

सि॒॒॒हे व्याघ्र॑ उ॒त या॑ पृ॒दाकौ॑ । त्विषि॑-र॒ग्नौ ब्रा॑ह्म॒णे सू॒र्येया॑ ।

इन्द्रं॑ या॒ दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा स॒म्वि॑दा॒ना ।

या रा॒ज॒न्ये दु॒न्दु-भा॑वाय॒तायां॑ । अ॒श्वस्य॑ क॒रंद्ये॑ पु॒रुष॑स्य मा॒यौ ।

इन्द्रं॑ या॒ दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा स॒म्वि॑दा॒ना ।

या ह॒स्ति॒नि द्वी॒पिनि॑ या हि॒रण्ये॑ । त्विषि॑-र॒श्वेषु॑ पु॒रुषेषु॑ गो॒षु ॥ 54

इन्द्रं॑ या॒ दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा स॒म्वि॑दा॒ना ।

रथे॑ अ॒क्षेषु॑ वृष॒भस्य॑ वा॒जे । वा॒ते प॒र्जन्ये॑ वरु॒णस्य॑ शु॒ष्मे ।

इन्द्रं॑ या॒ दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा स॒म्वि॑दा॒ना ।

रा॒डसि॑ वि॒राड॑सि । स॒म्राड॑सि स्व॒राड॑सि ।

इन्द्राय॑ त्वा॒ तेज॑स्वते॒ तेज॑स्वन्त॒ श्रीणामि॑ ।

इन्द्राय॑ त्वौज॑स्वत॒ ओज॑स्वन्त॒ श्रीणामि॑ ॥ 55

इन्द्राय॑ त्वा॒ पय॑स्वते॒ पय॑स्वन्त॒ श्रीणामि॑ ।

इन्द्राय॑ त्वाऽऽयु॑ष्मत॒ आयु॑ष्मन्त॒ श्रीणामि॑ ।

तेजो॑ऽसि । तत्ते॒ प्रय॑च्छामि । तेज॑स्वदस्तु मे॒ मुखं॑ ॥

तेज॑स्वच्छिरो॒ अस्तु॑ मे । तेज॑स्वान्. विश्व॑तः प्रत्यङ् ।

तेज॑सा सं पिपृ॑ग्धिमा । ओजो॑ऽसि । तत्ते॒ प्रय॑च्छामि ॥ 56

ओज॑स्वदस्तु मे॒ मुखं॑ ॥ ओज॑स्वच्छिरो॒ अस्तु॑ मे ।

ओज॑स्वान्. विश्व॑तः प्रत्यङ् । ओज॑सा संपिपृ॑ग्धि मा । पयो॑ऽसि ।

तत्ते॒ प्रय॑च्छामि । पय॑स्वदस्तु मे॒ मुखं॑ ॥ पय॑स्वच्छिरो॒ अस्तु॑ मे ।

पय॑स्वान्. विश्व॑तः प्रत्यङ् । पय॑सा संपिपृ॑ग्धि मा ॥ 57

आयु॑रसि । तत्ते॒ प्रय॑च्छामि । आयु॑ष्मदस्तु मे॒ मुखं॑ ॥

आयु॑ष्मच्छिरो॒ अस्तु॑ मे । आयु॑ष्मान्. विश्व॑तः प्रत्यङ् ।

आयु॒षा संपि॑पृ॒ग्धि मा । इ॒म म॒ग्न आयु॑षे वर्च॒से कृ॑धि ।
 प्रि॒यꣳ रे॒तो वरु॑ण सोम राजन् । मा ते वा॒स्मा अदि॑ते श॒र्म यच्छ॑ ।
 विश्वे॑ दे॒वा ज॑रद॒ष्टिर् यथाऽस॑त् ॥ 58

आयु॑रसि वि॒श्वायु॑रसि । स॒र्वायु॑रसि स॒र्वमा॑यु॒रसि ।
 यतो॑ वा॒तो म॒नोज॑वाः । यतः॑ क्ष॒रन्ति॑ सि॒न्धवः॑ ।
 तासां॑ त्वा स॒र्वासाꣳ रु॒चा । अ॒भिषि॑ञ्चामि वर्च॒सा ।
 स॒मुद्र॑ इ॒वासि॑ ग॒ह्वना॑ । सोम॑ इ॒वास्य॑दा॒भ्यः ।
 अ॒ग्निरि॑व वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ् । सूर्य॑ इ॒व ज्यो॑तिषा वि॒भूः ॥ 59

अपां॑ यो द्र॒वणे॑ र॒सः । तम॑हम॒स्मा आ॑मु॒ष्याय॑णाय ।
 तेज॑से ब्र॒ह्मव॑र्च॒साय॑ गृ॒ह्णामि॑ । अपां॑ य ऊ॒र्मो र॒सः ।
 तम॑हम॒स्मा आ॑मु॒ष्याय॑णाय । ओज॑से वी॒र्या॑य गृ॒ह्णामि॑ ।
 अपां॑ यो म॒द्ध्यतो॑ र॒सः । तम॑हम॒स्मा आ॑मु॒ष्याय॑णाय ।
 पुष्टे॑ प्र॒जन॑नाय गृ॒ह्णामि॑ । अपां॑ यो य॒ज्ञियो॑ र॒सः ।
 तम॑हम॒स्मा आ॑मु॒ष्याय॑णाय । आयु॑षे दी॒र्घायु॑त्वाय गृ॒ह्णामि॑ ॥ 60 (23)

1.21 अन्न सूक्तं

T.B.2.8.8.1 to T.B.2.8.8.4, for para 61 to 63

अ॒हम॑स्मि॒ प्रथ॑म॒जा ऋ॒तस्य॑ । पूर्वं॑ दे॒वेभ्यो॑ अ॒मृत॑स्य॒ नाभिः॑ ।
 यो मा द॑दाति॒ स इ॒ देव॑ मा वाः । अ॒हम॑न्न॒ मन्न॑ म॒दन्त॑म॒ग्नि ।
 पूर्व॑-म॒ग्नेर॑पि॒ दह॑त्यन्नं । यत्तौ॑ हा॒साते॑ अ॒हमु॑त्तरेषु ।
 व्या॒त्तम॑स्य॒ पश॑व-स्सु॒जंभं॑ । प॒श्यन्ति॑ धी॒राः प्र॑चरन्ति॒ पाकाः॑ ।
 जहा॑म्यन्यं न जहा॑म्यन्यं । अ॒हम॑न्नं व॑शमिच्चिरामि ॥ 61

स॒मा॒नम॑र्थं॒ पर्ये॑मि भुं॒जत् । को मा म॑न्नं म॒नुष्यो॑ दयेत ।
 परा॑के अन्नं॒ निहि॑तं लो॒क ए॒तत् । वि॒श्वैर् दे॒वैः पि॒तृभि॑र् गु॒प्तम॑न्नं ।
 यद॒द्यते॑ लु॒प्यते॑ यत् प॒रोप्य॑ते । श॒त-त॑मी॒सा त॒नूर्मे॑ बभूव ।
 म॒हान्तौ॑ च॒रू स॑कृद् दु॒ग्धेन॑ पप्रौ ।
 दि॒वञ्च॑ पृ॒श्नि पृ॒थि॒वीं च॑ सा॒कं ।
 तथ्सं॑-पि॒बन्तो॑ नमि॒नन्ति॑ वे॒धसः॑ ।
 नैत॑द्भूयो भवति॒ नो क॑नीयः ॥ 62

अ॒न्नं प्रा॒णम॒न्न म॒पान॒-माहुः॑ । अ॒न्नं मृ॒त्युं तमु॑ जी॒वातु॑ माहुः ।
 अ॒न्नं ब्र॒ह्माणो॑ ज॒रसं॑ व॒दन्ति॑ । अ॒न्नमाहुः॑ प्र॒जननं॑ प्र॒जानां॑ ॥
 मोघ॒-म॒न्नं वि॒न्दते॑ अप्र॒चेताः॑ । स॒त्यं ब्र॒वीमि॑ व॒ध इ॒थ्स तस्य॑ ।
 ना॒र्यम॒णं पु॒ष्यति॑ नो सखा॒यं । के॒वला॒घो भव॑ति के॒वला॒दी ।
 अ॒हं मे॒घ स्स्त॒नयन्॑ वर्॒षन्न॑स्मि । मा॒मद॑न्त्य-ह॒मद्म्य॒न्यान् ॥
 अ॒हं सद॑मृ॒तो भवामि॑ । म॒दादि॒त्या अधि॑ सर्वे॒ तप॑न्ति । 63

1.22 वाख् सूक्तं

T.B.2.8.8.4 for Para 64

दे॒वीं वा॒चम॒जन॑यन्त दे॒वाः । तां वि॒श्वरू॑पाः प॒शवो॑ वदन्ति ।
 सा नो॑ म॒न्द्रेष॑ मू॒र्जं दु॒हाना॑ । धे॒नुर्वा॒गस्मा॑-नु॒पसु॑ष्टुतै॒तु । 64a

यद् वा॒ग्वद॑न्त्य वि॒चेत॑नानि । रा॒ष्ट्री दे॒वानां॑ नि॒षसा॑द म॒न्द्रा ।
 च॒तस्र॑ ऊ॒र्जं दु॒दुहे॑ पया॒सि । क्व॒स्वि द॑स्याः प॒रमं॑ ज॒गाम ॥

64b

The expansion 64a appearing in TB.2.4.6.10

The expansion 64b appearing in TB.2.4.6.11

TB 2.8.8.4 to TB 2.8.8.5 for Para 65,66

अ॒नन्ता॑-म॒न्ताद॑धि नि॒र्मितां॑ म॒हीं । यस्यां॑ दे॒वा अ॑दधु॒र्भो॒ज॒नानि॑ ।
 ए॒काक्ष॑रां द्वि॒पदा॑ षट्प॒दाञ्च॑ । वा॒चं दे॒वा उप॑जीवन्ति वि॒श्वे ॥

वाचं॑ दे॒वा उप॑जीवन्ति॑ वि॒श्वे॑ । वाचं॑ गन्ध॒र्वाः प॒शवो॑ म॒नुष्याः॑ ।
 वा॒चीमा॑ वि॒श्वा भुव॑ना-न्यर्पि॑ता । सा नो॑ ह॒वं जुष॑ता-मिन्द्र॑ पत्नी ।
 वा॒गक्षरं॑ प्रथ॒मजा॑ ऋ॒तस्य॑ । वेदा॑नां मा॒ता-ऽमृत॑स्य नाभिः॑ ॥ 65

सा नो॑ जुषा॒णोप॑ य॒ज्ञ मागा॑त् । अव॑न्ती दे॒वी सु॒हवा॑ मे अस्तु ।
 या मृष॑यो मन्त्र॑ कृ॒तो मनी॑षिणः । अ॒न्वैच्छन्॑ दे॒वा-स्तप॑सा श्रमे॑ण ।
 तां दे॒वीं वाच॑ ह॒विषा॑ यजामहे । सा नो॑ दधातु सु॒कृत॑स्य लो॒के ।
 च॒त्वारि॑ वाक् परि॑मिता प॒दानि॑ । तानि॑ वि॒दुर् ब्रा॒ह्मणा॑ ये मनी॑षिणः ।
 गुहा॑ त्रीणि॒ निहि॑ता नेड॒गय॑न्ति । तुरी॑यं वा॒चो म॒नुष्या॑ वदन्ति ॥ 66

1.23 श्रद्धा सूक्तं

TB 2.8.8.5 to TB 2.8.8.8 for Para 67,68, 69a

श्रद्ध॑याऽग्नि॒ स्समि॑ध्यते । श्रद्ध॑या वि॒न्दते॑ ह॒विः ।
 श्रद्धां॑ भग॒स्य मूर्ध॑नि । वच॑सा वे॒दया॑मसि ।
 प्रि॒यञ् श्रद्धे॑ द॒दतः॑ । प्रि॒यञ् श्रद्धे॑ दि॒दास॑तः ।
 प्रि॒यं भो॒जेषु॑ यज्व॒सु । इ॒दं म॑ उ॒दितं॑ कृ॒धि ।
 यथा॑ दे॒वा अ॒सुरे॑षु । श्रद्धा॑ मु॒ग्रेषु॑ च॒क्रिरे॑ ॥ 67

एवं भोजेषु यज्वसु । अस्माक-मुदितं कृधि ।
 श्रद्धां देवा यजमानाः । वायु-गोपा उपासते ।
 श्रद्धां हृदय्यया-ऽऽकूत्या । श्रद्धया हूयते हविः ।
 श्रद्धां प्रातर् हवामहे । श्रद्धां मद्ध्यन्दिनं परि ।
 श्रद्धां सूर्यस्य निमृचि । श्रद्धे श्रद्धापये हमा ॥ 68
 श्रद्धा देवान-धिवस्ते । श्रद्धा विश्व मिदं जगत् ।
 श्रद्धां कामस्य मातरं । हविषा वर्द्धयामसि । 69a

1.24 ब्रह्म सूक्तं

TB 2.8.8.10 to TB 2.8.8.11 for Para 69b to 71

ब्रह्मजज्ञानं प्रथमं पुरस्तात् । विसीमत-स्सुरुचो वेन आवः ।
 स बुद्धिनया उपमा अस्य विष्ठाः । सतश्च योनि-मसतश्च विवः ॥
 पिता-विराजा मृषभो-रयीणां । अन्तरिक्षं विश्वरूप आविवेश ॥ 69b

तमर्कैरभ्यर्चन्ति वथ्सं । ब्रह्म सन्तं ब्रह्मणा वर्द्धयन्तः ॥
 ब्रह्म देवानजनयत् । ब्रह्म विश्वमिदं जगत् ॥
 ब्रह्मणः क्षत्रं निर्मितं । ब्रह्म ब्राह्मण आत्मना ॥
 अन्तरस्मि-न्निमे लोकाः । अन्त विश्वमिदं जगत् ।

ब्रह्मै॑व भू॒तानां॑ ज्येष्ठं॑ ।
तेन॑ कोऽ॒र्हति॑ स्प॒र्द्धितु॑ ॥ 70

ब्रह्मं॑ दे॒वा-स्त्रय॑स्त्रि॒ंशत् । ब्रह्म॑-त्रि॒न्द्र प्र॒जाप॑ती ।
ब्रह्म॑न्-ह॒ विश्वा॑ भू॒तानि॑ । ना॒वी वा॒न्त-स्स॒माहि॑ता ॥
चत॑स्र आ॒शाः प्र॒चर॑न्त्व-ग्नयः॑ । इ॒मन्नो॑ य॒ज्ञन्न॑यतु प्र॒जान॑न् ।
घृ॒तं पि॒न्वन्न॑ ज॒रं सु॒वीरं॑ । ब्रह्म॑ स॒मिद् भ॑व॒त्याहु॑तीनां ॥ 71

1.25 गो सूक्तं

TB 2.8.8.11 to TB 2.8.8.11 for Para 72

आगा॑वो अ॒गम॑न्नु॒त भ॒द्र-म॑क्रन् । सी॒दन्तु॑ गो॒ष्ठे-र॑णयन्त्वस्मे ॥
प्र॒जाव॑तीः पु॒रु रू॒पा इ॒ह स्युः॑ । इ॒न्द्राय॑ पू॒र्वी रु॒षसो॑ दु॒हानाः॑ ।
इ॒न्द्रो य॑ज्व॒ने पृ॑ण॒ते च॑ शि॒क्षति॑ । उ॒पेद्द॑दाति न स्वं मु॒षाय॑ति ।
भू॒यो भू॒यो र॒यिमि॑दस्य व॒र्द्धय॑न् । अ॒भिन्ने॑ खि॒ल्ले नि॑दधाति दे॒वयुं॑ ।

न ता न॑श॒न्ति न॒द॒भा॒ति त॒स्करः॑ ।
 नैना॑ अ॒मि॒त्रो व्य॒थि॒रा द॒ध॒र्ष॒ति ।
 दे॒वाऽश्च॑ या॒भिर् यज॑ते द॒दा॒ति च॑ ।
 ज्यो॒गि॒त्ताभि॑ स्स॒च॒ते गो॒प॒ति स्स॒ह ॥ 72a

न ता अ॒र्वा रे॒णु क॑का॒टो अ॒श्नु॒ते ।
 न स॑ऽस्कृ॒तत्र॑-मु॒प॒य॒न्ति ता॑ अ॒भि ।
 उ॒रुगा॑य॒म॒भयं॑ त॒स्य ता॑ अ॒नु ।
 गा॒वो म॒र्त्यस्य॑ वि॒चर॑न्ति यज्व॒नः । 72b

Both 72a and 72b appearing in T.B.2.4.6.9

TB 2.8.8.12 for Para 73 to 74

गा॒वो भ॒गो गा॒व इन्द्रो॑ मे अ॒च्छा॒त् । गा॒व स्सो॑म॒स्य प्र॒थ॒म॒स्य भ॒क्षः॑ ।
 इ॒मा या॑ गा॒व-स्स॒ज॒ना॒स इन्द्रः॑ । इ॒च्छा॒मी-बृ॒दा म॒न॒सा-चि॒दिन्द्रं॑ ॥
 यू॒यं गा॒वो मे॒दय॑था कृ॒शज्जि॑त् ।
 अ॒श्ली॒लं चि॑त् कृ॒णु॒था सु॒प्रती॑कं ॥ 73

भ॒द्रं गृ॒हं कृ॑णुथ भ॒द्र वा॒चः । बृ॒ह॒द्वो व॒य उ॒च्य॑ते स॒भा॒सु ।
 प्र॒जा॒व॒ती स्सू॒यव॑स-रि॒श॒न्तीः॑ ॥ शु॒द्धा अ॒प स्सु॑प्र॒पा॒णे पि॒ब॒न्तीः॑ ।

मा॒व॒ स्तेन॑ ई॒शत॑ मा॒घश॑ऽसः । परि॒वो हे॒ती रु॒द्रस्य॑ वृ॒ज्यात् ।
 उपे॒द-मु॒प-पर्च॑नं । आ॒सु गो॒षूप॑ पृ॒च्यतां॑ । उप॑र्ष॒भस्य॑ रे॒तसि॑ ।
 उपे॒न्द्र तव॑ वी॒र्ये ॥ 74 (24)

1.26 सूर्या चन्द्रमसा सूक्तं

TB 2.8.9.1 for Para 75 to 77

ता सूर्या॑ च॒न्द्रम॑सा वि॒श्व-भृ॑त्त॒मा म॒हत् । ते॒जो व॑सु॒मद्रा॑जतो दि॒वि ।
 सा॒मा॒त्मा॒ना च॑रत॒ स्साम॑-चा॒रिणा॑ । ययौ॑र्व्र॒तं न॑म॒मे जा॑तु दे॒वयोः॑ ।
 उ॒भा॒वन्तौ॑ परि॒यात॑ अ॒म्या । दि॒वो न॑ र॒श्मीऽस्त॑नुतो-व्य॒र्णवे॑ ।
 उ॒भा भु॑वन्ती भुव॒ना क॑वि॒क्रतू॑ । सूर्या॑ न च॒न्द्रा च॑रतो ह॒ताम॑ती ।
 प॒तीद्यु॑मद् वि॒श्व-वि॑दा उ॒भा दि॒वः ।
 सूर्या॑ उ॒भा च॒न्द्रम॑सा वि॒चक्ष॑णा ॥ 75

वि॒श्ववा॑रा वरि॒वो भा॑ वरे॒ण्या । ता नो॑ऽव॒तं म॑ति॒मन्ता॑ म॒हि॒व्रता॑ ।
 वि॒श्वव॑परी प्र॒तर॑णा तर॒न्ता । सु॒वर्वि॑दा दृ॒शये॑ भू॒रि र॒श्मी ।
 सूर्या॑ हि च॒न्द्रा व॑सु॒त्वेष॑-दर्श॒ता ।
 म॒न॒स्वि॒नो ऽभा॑नु॒चर॑तो॒नु-सं॑दि॒वं ।

अस्य॑ श्रवो॑ न॒द्य॒ स्सप्त॑ बिभ्रति॑ ।
 द्यावा॑ क्षामा॑ पृथि॒वी दर्श॑तं व॒पुः ।
 अस्मे॑ सूर्या॑ चन्द्र॒मसा॑-ऽभिचक्षे॑ ।
 श्रद्धे॑क-मिन्द्र॑ चरतो विचर्तु॑रं ॥ 76

पूर्वा॑परं चरतो मा॒य यैतौ॑ । शिशू॑ क्रीडन्तौ॑ परि॒यातो अध्व॑रं ।
 विश्वा॑न्यन्यो भुव॒ना ऽभिच॑ष्टे । ऋतू॑नन्यो विदध॑ज्जायते पुनः॑ ।

हिर॑ण्यवर्णाः शुच॑यः पाव॒का यासु॑ जा॒तः कश्य॑पो यास्विन्द्रः॑ ।
 अ॒ग्नि॒याँ गर्भं॑ दधिरे विरू॒पास्ता॑ न आप॒श्श॑ स्यो॒ना भव॑न्तु ॥
 यासा॑ञ् राजा॒ वरु॑णो याति मध्ये॑ सत्या॒नृते॑ अव॒पश्यं॑ जना॒नां ।
 मधु॑श्रुत-श्शुच॑यो याः पाव॒कास्ता॑ न आप॒श्श॑ स्यो॒ना भव॑न्तु ॥
 77a

यासां॑ दे॒वा दि॒वि कृ॑ण्वन्ति भक्ष॒य्या अ॒न्तरि॑क्षे बहु॒धा भव॑न्ति ।
 याः पृथि॒वीं पय॑सो॒न्दन्ति॑ शुक्रा॒स्ता न आप॒श्श॑ स्यो॒ना भव॑न्तु ॥

शिवे॑न॒ मा चक्षु॑षा पश्यताप॒ शिवया॑ तनुवोप॒ स्पृशत॑ त्वचं॒ मे ।
 सर्वा॑ꣳ अग्नी॑ꣳ रप्सु॒षदो॑ हुवे वो मयि॒ वर्चो॑ बलमोजो॒ निधत्त॑ ॥

77b

आपो॑ भद्रा॒ घृतमिदाप॑ आसु रग्नीषो॒ मौ बिभ्र॑त्याप॒ इत्ताः॑ ।
 तीव्रो॑ रसो॒ मधु॑प्र॒चा-मर॑ङ्गम॒ आमा॑ प्राणेन॒ सहवर्च॑ सागन् ।
 आदि॑त्प॒श्या म्यु॒तवा॑ शृणो॒म्यामा॒ घोषो॑ गच्छति॒ वाङ्म॑ आसां ।
 मन्ये॑ भेजानो॒ अमृत॑स्य॒ तर्हि॑ हिरण्यवर्णा॒ अतृपं॑ यदा॒ वः । 77c

Expansiom 77a appearing in TS 5.6.1.1

Expansiom 77b appearing in TS 5.6.1.2

Expansiom 77c appearing in TS.5.6.1.4

1.27 नासदासीय सूक्तं

TB 2.8.9.3 to TB 2.8.9.7 for Para 78 to 81

नासदासी॑न्नो सदासी॒त्तदानीं॑ । नासी॒द्रजो॒ नो व्यो॑मा-परोयत् ।
 किमा॑ वरी॒वः कुह॑कस्य॒ शर्मन् ।
 अंभः॑ किमासी॒द्-गहनं॑ गभीरं ॥ 78

न मृत्यु-रमृतं तर्हि न । रात्रिया अह आसीत् प्रकेतः ।
 आनीद वात७ स्वधया तदेकं । तस्माद्भान्यन् न परः किंचनास ।
 तम आसी-त्तमसा गूढमग्रे प्रकेतं । सलिल७ सर्व मा इदं ।
 तुच्छे नाभ्वपिहितं यदासीत् । तमसस् तन्महिना जायतैकं ।
 कामस्तदग्रे समवर्त्तताधि । मनसो रेतः प्रथमं यदासीत् ॥ 79

स तो बन्धुमसति निरविन्दन् । हृदि-प्रतीष्या कवयो मनीषा ।
 तिरश्चीनो विततो रश्मि-रैषां । अधस्विदासी(3) दुपरिस्विदासी(3)त् ।
 रेतोधा आसन् महिमान आसन् ।
 स्वधा अवस्तात् प्रयतिः परस्तात् ।
 को अब्धा वेदक इह प्रवोचत् । कुत आजाता कुत इयं विसृष्टिः ।
 अर्वाग् देवा अस्य विसर्जनाय । अथा को वेद यत आ बभूव ॥ 80

इयं विसृष्टिर् यत आबभूव । यदि वा दधे यदि वा न ।
 यो अस्याद्ध्यक्षः परमे व्योमन् । सो अङ्गवेद यदि वा न वेद ।
 कि७स्विद्वनं क उस वृक्ष आसीत् । यतो द्यावापृथिवी निष्टतक्षुः ।
 मनीषिणो मनसा पृच्छतेदुतत् । यदद्ध्यतिष्ठद् भुवनानि धारयन् ।

ब्रह्म॒वनं॑ ब्रह्म॒ स वृ॒क्ष आ॑सीत् । यतो॒ द्यावा॑पृथि॒वी नि॑ष्टत॒क्षुः ॥

मनी॑षिणो॒ मन॑सा॒ विब्र॑वीमि वः ।

ब्रह्मा॒ध्यति॑ष्ठद् भुव॒नानि॑ धा॒रयन् ॥ 81

1.28 भाग्य सूक्तं

TB 2.8.9.7 to TB 2.8.9.9 for Para 82 to 84

प्रा॒तर॒ग्निं प्रा॒तरिन्द्र॑ हवामहे । प्रा॒तर् मि॒त्रा वरु॑णा प्रा॒तर॒श्विना॑ ॥

प्रा॒तर् भगं॑ पू॒षणं॑ ब्रह्म॒णस्पतिं॑ ॥ प्रा॒तस्सोम॑ मु॒त रुद्र॑ हुवेम ॥

प्रा॒तर्जितं॑ भग॒मुग्र॑ हुवेम । वयं पु॒त्रमदि॑तेर्यो वि॒धर्त्ता ।

आ॒ध्रश्चि॒द्वं मन्य॑मान-स्तु॒रश्चित् । राजा॑ चि॒द्वं भगं॑ भ॒क्षीत्याह॑ ॥ 82

भग॒प्रणे॑तर्-भग॒सत्य॑राधः । भगे॒मां धिय॑मु॒दव॑ ददन्नः ।

भग॒प्रणो॑ जनय गो॒भिरश्वैः॑ ॥ भग॒ प्रनृ॑भिर् नृव॒न्तस्स्याम॑ ॥

उ॒तेदानीं॑ भग॒वन्तस्स्याम॑ । उ॒त प्र॑पि॒त्व उ॒त म॑द्ध्ये अ॒ह्नां ॥

उ॒तोदि॑ता मघव॒न्त्-सूर्य॑स्य । वयं दे॒वानां॑ सु॒मतौ॑ स्याम ॥

भग॒ ए॒व भग॑वा अस्तु दे॒वाः । तेन॑ वयं भग॒वन्तस्स्याम॑ ॥ 83

तन्त्वा॑ भ॒ग॒ सर्व॑ इज्जो॑हवीमि । स॒नो॑ भ॒ग॒ पुर॑ ए॒ता भ॒वे॒ह ॥
 स॒म॒ध्व॒रा-योष॑सोऽन॒मन्त॑ । द॒धि॒क्रा॒वे॒व शु॒च॒ये प॒दाय॑ ।
 अ॒र्वा॒ची॒नं व॑सु॒विदं॑ भ॒ग॒न्नः॑ । र॒थ॒मि॒वा॒श्वा वा॒जिन॑ आ॒व॒हन्तु॑ ॥
 अ॒श्वा॒व॒तीर् गो॒म॒तीर् न॑ उ॒षा॒सः । वी॒र॒व॒ती-स्स॒द॒मु॒च्छन्तु॑ भ॒द्राः ।
 घृ॒तं दु॒हा॒ना वि॒श्व॒तः प्र॒पी॒नाः । यू॒यं पा॒त स्व॒स्ति॒भि-स्स॒दानः॑ ॥ 84 (25)

1.29 नक्षत्र सूक्तं(वाक्यं)

T.B.3.1.1.1 to T.B.3.1.3.3, for para 85 to 112

1.नक्षत्रं – कृत्तिका

देवता – अग्निः

अ॒ग्नि॒र्नः॑ पा॒तु कृ॑त्तिकाः । नक्ष॑त्रं दे॒वमि॑न्द्रि॒यं । इ॒दमा॑सां-वि॒चक्ष॑णं ।
ह॒वि॒रा॒सन् जु॑होत॒न । यस्य॑ भा॒न्ति र॒श्मयो॑ यस्य॑ के॒तवः॑ ।
यस्ये॒मा वि॒श्वा भु॑वनानि सर्वा । स कृ॑त्तिका भि॒रभि-स॒म्व॑सानः ।
अ॒ग्नि॒र्नो दे॒वस्सु॑वि॒ते द॑धातु ॥ 1

2. नक्षत्रं – रोहिणी

देवता – प्रजापतिः

प्र॒जा॒प॒ते रो॒हि॒णी वे॑तु॒ पत्नी॑ । वि॒श्वरू॑पा बृ॒हती चि॒त्रभा॑नुः । 85
सा नो॑ य॒ज्ञस्य॑ सु॒वि॒ते द॑धातु । यथा जी॒वेम॑ श॒रद॑स्स॒वीराः॑ ।
रो॒हि॒णी दे॒व्युद॑गात् पु॒रस्ता॑त् । वि॒श्वा रू॒पाणि॑ प्र॒तिमो॑द॒माना ।
प्र॒जा॒प॒तिꣳ ह॒विषा॑ वर्ध॒यन्ती॑ । प्रि॒या दे॒वाना॑-मु॒पया॑तु य॒ज्ञं ॥ 2

3.नक्षत्रं – मृगशीर्षः

देवता – सोमः

सो॒मो रा॒जा मृ॑गशी॒र्षेण॑ आ॒गन् । शि॒वं नक्ष॑त्रं प्रि॒यम॑स्य॒ धाम॑ ।
आ॒प्याय॑मानो बहु॒धा जने॑षु । रे॒तः प्र॒जां य॑ज॒माने॑ द॒धातु॑ । 86

यत्ते॑ नक्ष॒त्रं मृ॒गशी॒र्षम॒स्ति । प्रि॒यञ् राज॑न् प्रि॒यत॑मं प्रि॒याणां॑ ।
तस्मै॑ ते सोम॒ हवि॑षा वि॒धेम । शन्न॑ ए॒धि द्वि॒पदे॑ शंचतु॒ष्पदे॑ ॥ 3

4. नक्षत्रं – आर्द्रा

देवता – रुद्रः

आ॒र्द्रया॑ रु॒द्रः प्र॑थ॒मा न॑ ए॒ति । श्रे॒ष्ठो दे॒वानां॑ पति॒रघ्निय॑ानां॑ ।
नक्ष॒त्रम॒स्य ह॒विषा॑ वि॒धेम । मा नः॑ प्र॒जाञ् री॑रिषन् मोत॒ वी॒रान् ।
हे॒ती रु॒द्रस्य॑ परि॒णो वृ॑णक्तु । आ॒र्द्रा नक्ष॒त्रं जु॑षताञ् ह॒विर्नः॑ । 87
प्र॒मुञ्च॑मानौ दु॒रितानि॑ वि॒श्वा । अ॒पाघ॑शञ् सन्नु॒दता॑मरातिं ॥ 4

5. नक्षत्रं – पुनर्वसु

देवता – अदितिः

पु॒नर्नो॑ दे॒व्यदि॑तिः स्पृ॒णोतु॑ । पु॒नर्व॑सू नः पु॒नरे॑तां य॒ज्ञं ।
पु॒नर्नो॑ दे॒वा अ॒भिय॑न्तु॒ सर्वे॑ । पु॒नः पु॒नर्वो॑ ह॒विषा॑ य॒जामः॑ ।
ए॒वा न दे॒व्यदि॑तिर॒नर्वा॑ । वि॒श्वस्य॑ भ॒र्त्री ज॑गतः प्र॒तिष्ठा॑ ।
पु॒नर्व॑सू ह॒विषा॑ वर्ध॒यन्ती॑ । प्रि॒यं दे॒वाना॑-म॒प्येतु॑ पाथः॑ ॥ 5 (88)

6. नक्षत्रं – पुष्यः

देवता – बृहस्पतिः

बृ॒हस्प॑तिः प्र॒थम॑ञ्जायमानः । ति॒ष्यं नक्ष॒त्रम॒भि सं॑ब॒भूव॑ ।
श्रे॒ष्ठो दे॒वानां॑ पृ॒तना॑सु जि॒ष्णुः । दि॒शो नु॑ सर्वा॒ अभ॑यन्नो अस्तु ।

ति॒ष्यः॑ पु॒रस्ता॑दु॒त म॑ध्यतो नः॑ । बृ॒हस्प॑तिर् नः॑ परि॑पातु प॒श्चात् ।
बा॒धे ता॑न् द्वेषो॑ अभ॑यं कृणु॑तां । सु॒वीर्य॑स्य प॒तय॑स्याम ॥ 6

7. नक्षत्रं – आश्रेषं

देवता – सर्पाः

इ॒दं स॒र्पेभ्यो॑ ह॒विर॑स्तु जुष्टं॑ । आ॒श्रेषा॑ येषा॑ म॒नुय॑न्ति चे॒तः॑ । 89
ये अ॒न्तरि॑क्षं पृथि॒वीं-क्षि॑यन्ति । तेन॑ स्स॒र्पासो॑ ह॒वमा॑गमिष्ठाः ।
ये रो॒चने॑ सू॒र्यस्या॑पि सर्पाः॑ । ये दि॒वं दे॒वी-म॑नु॒सञ्च॑रन्ति ।
येषा॑मा॒श्रेषा॑ अ॒नुय॑न्ति का॒मं॑ । तेभ्य॑-स्स॒र्पेभ्यो॑ म॒धु-म॑ज्जुहोमि ॥ 7

8. नक्षत्रं – मघा

देवता – पितरः

उप॑हूताः पि॒तरो॑ ये म॒घासु॑ । म॒नोज॑वस-स्सु॒कृत॑-स्सु॒कृत्याः॑ ।
ते नो॑ नक्ष॒त्रे ह॒वमा॑गमिष्ठाः । स्व॒धाभि॑र् य॒ज्ञं प्र॑यतं जुषन्तां । 90
ये अ॒ग्नि॒दग्धा॑ येऽ॒ग्नि-द॑ग्धाः । येऽमु॑ल्लो॒कं पि॒तरः॑ क्षि॒यन्ति॑ ।
या॒श्च वि॒द्यया॑ उ॒च न॑ प्रवि॒द्य ।
म॒घासु॑ य॒ज्ञं सु॒कृतं॑ जुषन्तां ॥ 8

9.नक्षत्रं – पूर्वफल्गुनीदेवता – अर्यमा

गवां॑ पतिः॑ फल्गुनी॑-नामसि॑ त्वं । तद॑र्यमन् वरुण॑ मित्र॑ चारु॑ ।
 तंत्वा॑ वय॑ꣳ स॒नितार॑ꣳ सनी॑नां । जी॒वा जी॑वन्तमुप॒ सम्वि॑शेम ।
 येने॒मा वि॒श्वा भु॒वनानि॑ सज्जि॑ता ।
 यस्य॑ दे॒वा अनु॑सँय्यन्ति॑ चे॒तः । 91

अ॒र्य॒मा रा॒जाऽज॒रस्तु॑ वि॒ष्मान् । फल्गु॑नीना-मृष॒भो रो॑रवीति ॥ 9

10.नक्षत्रं – उत्तर फल्गुनीदेवता – भगः

श्रेष्ठो॑ दे॒वानां॑ भग॒वो भगा॑सि । तत्त्वा॑ वि॒दुः फल्गु॑नी-स्तस्य॑ वि॒त्तात् ।
 अ॒स्मभ्यं॑-क्ष॒त्रम॒जर॑ꣳ सु॒वीर्यं॑ । गो॒मद॑श्च-व॒दुप॑सन्नु-दे॒ह ।
 भगो॑ह दा॒ता भग॑ इ॒त्प्रदा॑ता । भगो॑ दे॒वीः फल्गु॑नी-रा॒विवे॑श ।
 भग॑स्ये॒तं प्र॑स॒वं ग॑मेम । यत्र॑ दे॒वै-स्स॑ध॒मादं॑ मदे॒म । ॥ 10/ 92

11.नक्षत्रं – हस्तःदेवता – सविता

आ॒यातु॑ दे॒व-स्स॑वि॒तो प॑यातु । हि॒रण्य॑येन सु॒वृता॑ रथे॒न ।
 वह॑न् ह॒स्तꣳ सु॒भगं॑ वि॒द्वना॑प॒सं । प्र॒यच्छ॑न्तं प॒पु॒रिं पु॒ण्यम॑च्छ ।
 ह॒स्तः प्र॒यच्छ॑ त्वमृ॒तं व॑सी॒यः । दक्षि॑णेन प्र॒तिगृ॑भ्णीम ए॒नत् ।
 दा॒तार॑-म॒द्य स॑वि॒ता वि॑दे॒य । यो नो॑ ह॒स्ताय॑ प्र॒सुवा॑ति य॒ज्ञं ॥ 11

12. नक्षत्रं – चित्रा**देवता – त्वष्टा**

त्वष्टा नक्षत्र-मभ्येति चित्रां । सुभञ् ससं-युवतिञ् रोचमानां । 93
 निवेशयन्न-मृतान् मर्त्याञ्श्च । रूपाणि पिञ्शन् भुवनानि विश्वा ।
 तन्नस्त्वष्टा तदु चित्रा विचष्टां । तन्नक्षत्रं भूरिदा अस्तु मह्यं ।
 तन्नः प्रजां वीरवतीञ् सनोतु । गोभिर्नो अश्वै-स्समनक्तु यज्ञं ॥ 12

13. नक्षत्रं – स्वाती**देवता – वायुः**

वायुर् नक्षत्र-मभ्येति निष्ठ्यां । तिग्मशृङ्गो वृषभो रोरुवाणः ।
 समीरयन् भुवना मातरिश्वा । अप द्वेषाञ्सि नुदतामरातीः । 94
 तन्नो वायस्तदु निष्ठ्या शृणोतु । तन्नक्षत्रं भूरिदा अस्तु मह्यं ।
 तन्नो देवासो अनु जानन्तु कामं । यथा तरेम दुरितानि विश्वा ॥ 13

14. नक्षत्रं – विशाखा**देवता – इन्द्राग्नीः**

दूर-मस्मच्छत्रवो यन्तु भीताः । तदिन्द्राग्नी कृणुतां तद् विशाखे ।
 तन्नो देवा अनुमदन्तु यज्ञं । पश्चात् पुरस्ता-दभयन्नो अस्तु ।
 नक्षत्राणा-मधिपत्नी विशाखे । श्रेष्ठा-विन्द्राग्नी भुवनस्य गोपौ । 95
 विषूच-श्शत्रूनपबाधमानौ । अपक्षुध-न्नुदतामरातिं । ॥ 14

15. पौर्णमासि

पूर्णा पश्चादुत पूर्णा पुरस्तात् । उन्मध्यतः पौर्णमासी जिगाय ।
 तस्यां देवा अधि सम्वसन्तः । उत्तमे नाक इह मादयन्तां ।
 पृथ्वी सुवर्चा युवति-स्सजोषाः । पौर्णमास्युदगा-च्छोभमाना ।
 आप्याय-यन्ती दुरितानि विश्वा ।
 उरुं दुहां यँजमानाय यज्ञं ॥ 15/96 (26)

16. नक्षत्रं – अनूराधा

देवता – मित्रः

ऋद्ध्यास्म हव्यैर् नमसोपसद्य । मित्रं देवं मित्रधेयन्नो अस्तु ।
 अनूराधान् हविषा वर्द्धयन्तः । शतं जीवेम शरदस्सवीराः ।
 चित्रं-नक्षत्र-मुदगात् पुरस्तात् । अनूराधास इति यद् वदन्ति ।
 तन्मित्र एति पथिभिर् देवयानैः । हिरण्ययैर् विततै-रन्तरिक्षे ॥ 16

17. नक्षत्रं – ज्येष्ठा

देवता – इन्द्रः

इन्द्रो ज्येष्ठा मनु नक्षत्रमेति । यस्मिन् वृत्रं वृत्र तूर्ये ततार । 97
 तस्मिन् वय-ममृतं दुहानाः । क्षुधन्तरेम दुरितिं दुरिष्टिं ।
 पुरन्दराय वृषभाय धृष्णावे । अषाढाय सहमानाय मीढुषे ।
 इन्द्राय ज्येष्ठा मधुमद्दुहाना । उरुं कृणोतु यजमानाय लोकं ॥ 17

18.नक्षत्रं – मूलं**देवता – प्रजापतिः**

मूलं प्रजां वीरवतीं विदेय । पराच्येतु निर्ऋतिः पराचा ।
 गोभिर् नक्षत्रं पशुभि-स्समक्तं । अहर् भूयाद् यजमानाय मह्यं ॥ 98
 अहर्नो अद्य सुविते दधातु । मूलं नक्षत्रमिति यद् वदन्ति ।
 पराचीं वाचा निर्ऋतिं नुदामि । शिवं प्रजायै शिवमस्तु मह्यं ॥ 18

19.नक्षत्रं – पूर्वाषाढा**देवता – आपः**

या दिव्या आपः पयसा संबभूवुः । या अन्तरिक्ष उत पार्थिवीर्याः ।
 यासामषाढा अनुयन्ति कामं । ता न आपः शङ्क स्योना भवन्तु ।
 याश्च कूप्या याश्च नाद्या-स्समुद्रियाः ।
 याश्च वैशन्तीरुत प्रासचीर्याः ॥ 99
 यासामषाढा मधु भक्षयन्ति । ता न आपः शङ्क स्योना भवन्तु ॥ 19

20.नक्षत्रं – उत्तराषाढा**देवता – विश्वेदेवाः**

तन्नो विश्वे उप शृण्वन्तु देवाः । तदषाढा अभि सम्पूयन्तु यज्ञं ।
 तन्नक्षत्रं प्रथतां पशुभ्यः । कृषिर् वृष्टिर् यजमानाय कल्पतां ।
 शुभ्राः कन्या युवतय-स्सुपेशसः । कर्मकृत-स्सुकृतो वीर्यावतीः ।

वि॒श्वान् दे॒वान् ह॒विषा॑ व॒र्द्धय॑न्तीः ।

अ॒षाढाः॑ का॒म मु॒पयान्तु॑ य॒ज्ञं ॥ 20/100

21.नक्षत्रं – अभिजिद्

देवता – ब्रह्मा

यस्मिन् ब्रह्माऽभ्यजयत् सर्वमेतत् । अमुञ्च लोक मिदमूच सर्वं ।

तन्नो नक्षत्र-मभिजिद् विजित्य । श्रियं दधात्वहणीयमानं ।

उभौ लोकौ ब्रह्मणा सञ्जितेमौ । तन्नो नक्षत्र-मभिजिद् विचष्टां ।

तस्मिन् वयं पृतना स्संजयेम । तन्नो देवासो अनुजानन्तु कामं ॥ 21

22.नक्षत्रं – श्रवणं

देवता – विष्णुः

शृण्वन्ति श्रोणा-ममृतस्य गोपां ।

पुण्यामस्या उपशृणोमि वाचं ॥ 101

महीं देवीं विष्णुपत्नी मजूर्यां । प्रतीची मेनां हविषा यजामः ।

त्रेधा विष्णु-रुरुगायो विचक्रमे । महीं दिवं पृथिवी-मन्तरिक्षं ।

तच्छ्रोणैति श्रव-इच्छमाना ।

पुण्यं श्लोकं यजमानाय कृण्वती ॥ 22

23.नक्षत्रं – श्रविष्ठा**देवता – वसवः**

अ॒ष्टौ दे॒वा व॑स॒वस्सो॒म्यासः॑ । च॒तस्रो॑ दे॒वी र॒जराः॑ श्र॒विष्ठाः॑ ।

ते य॒ज्ञं पा॑न्तु र॒जसः॑ प॒रस्ता॑त् ।

स॒म्व॒त्सरी॑ण-म॒मृत॑ स्व॒स्ति । 102

य॒ज्ञं नः॑ पा॑न्तु व॒सवः॑ पु॒रस्ता॑त् । द॒क्षिण॑तो-ऽभि॒यन्तु॑ श्र॒विष्ठाः॑ ।

पु॒ण्य॒न्नक्ष॑त्रम॒भि स॒म्वि॑शाम । मा नो अ॒राति॑-र॒घश॑ सा॒गन् ॥ 23

24.नक्षत्रं – शतभिषक्**देवता – वरुणः**

क्ष॒त्रस्य॑ रा॒जा व॑रु॒णोऽधि॑राजः । नक्ष॑त्राणां श॒तभि॑षग् व॒सिष्ठः॑ ।

तौ दे॒वेभ्यः॑ कृ॒णुतो॑ दी॒र्घमा॑युः । श॒तं स॒हस्रा॑ भे॒षजा॑नि ध॒त्तः ।

य॒ज्ञन्नो॑ रा॒जा व॑रु॒ण उ॑प॒यातु॑ । तन्नो॑ वि॒श्वे अ॒भिस॑म्यन्तु दे॒वाः । 103

तन्नो॑ नक्ष॑त्रं श॒तभि॑षग् जुषा॒णं । दी॒र्घमा॑युः प्र॒तिर॑द् भे॒षजा॑नि ॥ 24

25.नक्षत्रं – पूर्वप्रोष्ठपदा**देवता – अजयेकपादः**

अ॒ज ए॒कपा॑-दु॒दगा॑त् पु॒रस्ता॑त् । वि॒श्वा भू॒तानि॑ प्र॒ति मो॑द॒मानः॑ ।

तस्य॑ दे॒वाः प्र॑स॒वं य॑न्ति स॒र्वे । प्रो॒ष्ठप॒दासो॑ अ॒मृत॑स्य गो॒पाः ।

विभ्राजमान-स्समिधान उग्रः । आऽन्तरिक्ष-मरुहद-गन्धां ।
तं सूर्यं देव-मजमेकपादं । प्रोष्ठपदासो अनुयन्ति सर्वे ॥ 25 / 104

26. नक्षत्रं – उत्तरप्रोष्ठपदा देवता – अहिर्बुद्धिनयः

अहिर्बुद्धिनयः प्रथमान एति । श्रेष्ठो देवानामुत मानुषाणां ।
तं ब्राह्मणा-स्सोमपा-स्सोम्यासः । प्रोष्ठपदासो अभिरक्षन्ति सर्वे ।
चत्वार एकमभि कर्म देवाः । प्रोष्ठपदास इति यान् वदन्ति ।
ते बुद्धिनयं परिषद्यं स्तुवन्तः । अहिं रक्षन्ति नमसोपसद्य ॥ 26

27. नक्षत्रं – रेवती देवता – पूषा

पूषा रेवत्यन्वेति पन्थां । पुष्टिपती पशुपा वाजबस्त्यौ । 105
इमानि हव्या प्रयता जुषाणा । सुगैर्नो यानैरुपयातां यज्ञं ।
क्षुद्रान् पशून् रक्षतु रेवती नः । गावो नो अश्वां अन्वेतु पूषा ।
अन्नं रक्षन्तौ बहुधा विरूपं । वाजं सनुतां यजमानाय यज्ञं ॥ 27

28 नक्षत्रं – अश्विनी देवता – अश्विनी देवौ

तदश्विना-वश्वयुजोपयातां । शुभङ्गमिष्ठौ सुयमेभिरश्वैः ।
स्वन्नक्षत्रं हविषा यजन्तौ । मध्वा संपृक्तौ यजुषा समक्तौ । 106
यौ देवानां भिषजौ हव्यवाहौ । विश्वस्य दूता-वमृतस्य गोपौ ।

तौ नक्षत्रं-जुजुषाणो-पयातां ।

नमोऽश्विभ्यां कृणुमो-ऽश्वयुग्भ्यां ॥ 28

29.नक्षत्रं – अपभरणी

देवता – यमः

अप पाप्मानं भरणीर् भरन्तु । तद् यमो राजा भगवान् विचष्टां ।
लोकस्य राजा महतो महान् हि । सुगन्तः पन्थामभयं कृणोतु ।
यस्मिन् नक्षत्रे यम एति राजा । यस्मिन्नेन-मभ्यर्षिचन्त देवाः ।
तदस्य चित्रं हविषा यजाम । अप पाप्मानं भरणीर् भरन्तु ॥ 29

30.अमावासि

निवेशनी सङ्गमनी वसूनां विश्वा रूपाणि वसून्त्या-वेशयन्ती ।
सहस्रपोषं सुभगा रराणा सा न आगन् वर्चसा सम्विदाना ।
यत्ते देवा अदधुर् भागधेय-ममावास्ये सम्वसन्तो महित्वा ।
सा नो यज्ञं पिपृहि विश्ववारे रयिन्नो धेहि सुभगे सुवीरं ॥

30/107 (27)

This Expansion is appearing in TS 3.5.1.1

31. चन्द्रमा

न॒वो न॒वो भ॒वति॑ जा॒य॒मा॒नोऽ॒ह्नां॑ के॒तु-रु॒षसा॑ मे॒त्य॒ग्रे ।
 भा॒गं दे॒वेभ्यो॑ वि॒दधा॒त्याय॑न् प्र॒च॒न्द्र॒मास्ति॑रति दी॒र्घ॒मायुः॑ ।
 य॒मादि॒त्या अ॒शु॒माप्या॑य॒यन्ति॑ य॒मक्षि॑त-म॒क्षित॑यः पि॒बन्ति॑ ।
 तेन॑ नो॒ राजा॑ वरु॒णो बृ॒हस्प॑ति रा॒प्याय॑यन्तु भु॒वन॑स्य गो॒पाः ।
 This Expansion is appearing in TS 2.4.14.1

32. अहो रात्री

ये वि॒रूपे॑ स॒मन॑सा स॒म्व्य॑यन्ती । स॒मानं॑ तन्तुं॑ परि॒ता-त॑नाते ।
 वि॒भू प्र॒भू अ॒नुभू॑ वि॒श्वतो॑ हु॒वे । ते नो॑ नक्ष॒त्रे ह॒वमा॑गमेतं ।
 व॒यं दे॒वी ब्र॒ह्मणा॑ स॒म्वि॑दा॒नाः । सु॒रन्ना॑सो दे॒ववी॑तिं दधा॒नाः ।
 अ॒हो॒रा॒त्रे ह॒विषा॑ व॒र्द्धय॑न्तः । अ॒ति पा॒प्मान॑-म॒तिमु॑क्त्या गमेम ॥ 108

33. उषा

प्र॒त्युव॑ दृ॒श्याय॑ती । व्यु॒च्छन्ती॑ दु॒हिता॑ दि॒वः ।
 अ॒पो म॒ही वृ॑णुते चक्षु॒षा । त॒मो ज्यो॑तिष्-कृ॒णोति॑ सू॒नरी॑ ।
 उ॒दु स्त्रि॑यास्स॒चते॑ सू॒र्यः । स चा॑ उ॒द्यन्न॑क्ष॒त्र म॑र्चि॒मत् ।
 त॒वे दु॒षो व्यु॑षि सू॒र्यस्य॑ च । सं॒भक्ते॑न गमेमहि ॥ 109

34. नक्षत्रः

तन्नो नक्षत्र मर्चिमत् । भानुमत्तेज उच्छरत् ।
 उप यज्ञमिहागमत् । प्रनक्षत्राय देवाय । इन्द्रायेन्दुं हवामहे ।
 स न स्सविता सुवथ् सनिं । पुष्टिदां वीरवत्तमं ॥

35. सूर्यः

उदुत्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः । दृशे विश्वाय सूर्यं ।
 चित्रं देवाना मुदगादनीकं चक्षुर् मित्रस्य वरुणस्याग्नेः । 110
 आप्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्षं सूर्य आत्मा जगतस्तस्थुषश्च ॥
 This Expansion is appearing in T.S.1.4.43.1

36. अदितिः

अदितिर्न उरुष्य-त्वदितिः शर्म यच्छतु ।
 अदितिः पात्व हसः ॥
 महीमूषु मातरं सुव्रताना-मृतस्य पत्नी मवसे हुवेम ।
 तुविक्षत्रा-मजरन्ती मरूची सुशर्माण-मदिति सुप्रणीति ।
 This Expansion is appearing in T.S.1.5.11.5

37. विष्णुः

इ॒दं वि॒ष्णु॒र् वि॒च॒क्र॒मे त्रे॒धा नि॒द॒धे प॒दं ।
 समू॒ढ॒म॒स्य पा॒ञ्च॒ सुरे ॥
 प्र॒त॒द्वि॒ष्णु॒ स्त॒व॒ते वी॒र्या॒य । मृ॒गो न भी॒मः कु॒च॒रो गि॒रि॒ष्ठाः ।
 य॒स्यो॒रु॒षु त्रि॒षु वि॒क्र॒म॒णेषु॑ । अ॒धि॒क्षि॒यन्ति॑ भु॒व॒ना॒नि वि॒श्वा ॥
 111

This Expansion is appearing in TS 1.2.13.1

This Expansion is appearing in TB 2.4.3.4

38. अग्निः

अ॒ग्नि॒र् मूर्धा॑ दि॒वः क॒कु॒त्प॒तिः पृ॒थि॒व्या अ॒यं ।
 अ॒पा॒ञ्च॒ रेता॑ञ्च॒सि जि॒न्व॒ति ॥
 भु॒वो य॒ज्ञ॒स्य र॒ज॒सश्च॑ ने॒ता य॒त्रा नि॒यु॒द्धिः स॒च॒से
 शि॒वा॒भिः ।
 दि॒वि मूर्धा॑नं दधि॒षे सु॒व॒र्षां जि॒ह्वा॒म॒ग्ने च॒कृ॒षे ह॒व्य॒वा॒हं ॥
 This Expansion is appearing in T.S.4.4.4.1

39. अनुमती

अनु॒नोऽद्या॒नुम॑ति॒ र्य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ म॒न्यतां॑ ।

अ॒ग्निश्च॑ ह॒व्यवा॑ह॒नो भ॑वतां॒ दा॒शु॒षे म॑यः ।

अ॒न्विद॑नुम॒ते त्वं म॑न्यासै॒ शंच॑ नः कृ॒धि ।

क्र॒त्वे द॑क्षाय नो हि॒नु प्र॑ण॒ आयू॑षि॒ तारि॑षः ।

This Expansion is appearing in TS 3.3.11.3

40. हव्यवाहः (अग्निः)

ह॒व्यवा॑ह॒मभि॑-मा॒तिषा॑हं॑ । र॒क्षो॒हणं॑ पृ॒तना॑सु जि॒ष्णुं ।

ज्यो॑तिष्मन्तं॒ दी॒द्यतं॑ पु॒रन्धिं॑ । अ॒ग्निं॑ स्वि॒ष्ट कृ॑त॒मा हु॑वेम ।

स्वि॑ष्ट म॒ग्ने अ॒भित॑त् पृ॒णाहि॑ । वि॒श्वा दे॒व पृ॑त॒ना अ॒भिष्य॑ ।

उ॒रु॒न्नः प॑न्थां॑ प्र॒दिश॑न् वि॒भाहि॑ ।

ज्यो॑तिष्म॒द्धेह्य॑ ज॒रन्न॑ आयुः॑ ॥ 112/28

This Expansion is appearing in TB 2.4.1.4

1.30 नक्षत्र उपहोम मन्त्राः

T.B.3.1.4.1 to T.B.3.1.5.15 for full item No.1.37

1. कृत्तिका

अ॒ग्नये॒ स्वाहा॑ कृ॒त्तिका॑भ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥
 अ॒ंबायै॒ स्वाहा॑ दु॒लायै॒ स्वाहा॑ ॥
 नि॒त॒त्यै॒ स्वाहा॑ ऽभ्र॒य॒न्त्यै॒ स्वाहा॑ ॥
 मे॒घ॒य॒न्त्यै॒ स्वाहा॑ व॒र्ष॒य॒न्त्यै॒ स्वाहा॑ ॥
 चु॒पु॒णी॒कायै॒ स्वाहा॑ ॥

2. रोहिणी

प्र॒जा॒प॒तये॒ स्वाहा॑ रो॒हि॒ण्यै॒ स्वाहा॑ ॥
 रो॒च॒मा॒नायै॒ स्वाहा॑ प्र॒जा॒भ्य॒ स्वाहा॑ ॥

3. मृगशीर्षः

सो॒माय॒ स्वाहा॑ मृ॒गशी॑र्षाय॒ स्वाहा॑ ॥
 इ॒न्व॒का॒भ्य॒ स्स्वाहा॑ ष॒धी॒भ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥
 रा॒ज्याय॒ स्वाहा॑-ऽभि॒जि॒त्यै॒ स्वाहा॑ ॥ 113

4. आर्द्रा

रु॒द्राय॑ स्वा॒हाऽऽर्द्रा॑यै॒ स्वाहा॑ ॥

पि॒न्वमा॑नायै॒ स्वाहा॑ प॒शुभ्य॑ स्स्वाहा ॥

5. पुनर्वसु

अदि॑त्यै स्वा॒हा पु॒नर्व॑सुभ्यां ।

स्वाहा॑ भू॒त्यै स्वा॒हा प्र॒जात्यै॑ स्वाहा॑ ॥

6. पुष्यः

बृ॒हस्प॑तये॒ स्वाहा॑ ति॒ष्याय॑ स्वाहा॑ ।

ब्र॒ह्मव॑र्च॒साय॑ स्वाहा॑ ॥

7. आश्रेषा

सर्पे॑भ्य स्स्वाहा॑ ऽऽश्रे॒षाभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।

द॒न्दशू॑के॒भ्य स्स्वाहा॑ ॥

8. मघा

पि॒तृभ्य॑ स्स्वाहा॑ म॒घाभ्यः॑ । स्वाहा॑ ऽन॒घाभ्य॑ स्स्वाहा॑ ऽग॒दाभ्यः॑ ।

स्वाहा॑ रु॒न्धती॑भ्य स्स्वाहा॑ ॥ 114

9. पूर्व फल्गुनी

अ॒र्य॒म्णे॒ स्वा॒हा॒ फ॒ल्गु॒नी॒भ्या॒ स्वा॒हा॑ ॥

प॒शु॒भ्य॒ स्स्वा॒हा॑ ॥

10. उत्तर फल्गुनी

भ॒गाय॒ स्वा॒हा॒ फ॒ल्गु॒नी॒भ्या॒ स्वा॒हा॑ ॥

श्रै॒ष्ठ्या॒य॒ स्वा॒हा॑ ॥

11. हस्तः

स॒वि॒त्रे॒ स्वा॒हा॒ ह॒स्ता॒य॒ ।

स्वा॒हा॒ द॒द॒ते॒ स्वा॒हा॒ पृ॒ण॒ते॒ ।

स्वा॒हा॑ प्र॒य॒च्छ॒ते॒ स्वा॒हा॑ प्र॒ति॒गृ॒भ्ण॒ते॒ स्वा॒हा॑ ॥

12. चित्रा

त्व॒ष्ट्रे॒ स्वा॒हा॒ चि॒त्रा॒यै॒ स्वा॒हा॑ ॥

चै॒त्रा॒य॒ स्वा॒हा॑ प्र॒जा॒यै॒ स्वा॒हा॑ ॥

13. स्वाति

वा॒य॒वे॒ स्वा॒हा॒ नि॒ष्ट्या॒यै॒ स्वा॒हा॑ ॥

का॒म॒चा॒रा॒य॒ स्वा॒हा॑ ऽभि॒जि॒त्यै॒ स्वा॒हा॑ ॥

14. विशाखा

इन्द्रा॑ग्नि॒भ्या॒ स्वा॒हा॒ विशा॑खा॒भ्या॒ स्वा॒हा॑ ॥
 श्रैष्ठ्या॑य॒ स्वा॒हा॒ ऽभिजि॑त्यै॒ स्वा॒हा॑ ॥

15. पौर्णमासि

पौ॒र्ण॒मा॒स्यै॒ स्वा॒हा॒ का॒मा॒य॒ स्वा॒हा॒ ग॒त्यै॒ स्वा॒हा॑ ॥ 115 (29)

16. अनूराधा

मि॒त्रा॒य॒ स्वा॒हा॒-ऽनू॒रा॒धे॒भ्य॒ स्स्वा॒हा॑ ॥
 मि॒त्र॒धे॒या॒य॒ स्वा॒हा॒ ऽभिजि॑त्यै॒ स्वा॒हा॑ ॥

17. ज्येष्ठा

इन्द्रा॑य॒ स्वा॒हा॒ ज्ये॒ष्ठा॒यै॒ स्वा॒हा॑ ॥
 ज्यैष्ठ्या॑य॒ स्वा॒हा॒-ऽभिजि॑त्यै॒ स्वा॒हा॑ ॥

18. मूलं

प्र॒जा॒प॒तये॒ स्वा॒हा॒ मू॒ला॒य॒ स्वा॒हा॑ ॥
 प्र॒जा॒यै॒ स्वा॒हा॑ ॥

19. पूर्वाषाढा

अ॒द्भ्य॑ स्स्वाहा॑ ऽषाढा॑भ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

स॒मु॒द्राय॑ स्वाहा॑ का॒माय॑ स्वाहा॑ ॥

अ॒भि॒जि॒त्यै॑ स्वाहा॑ ॥

20. उत्तराषाढा

वि॒श्वे॑भ्यो॒ दे॒वे॒भ्य॑ स्स्वाहा॑ ऽषाढा॑भ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

अ॒न॒प॒ज॒य्या॑य॒ स्वाहा॑ जि॒त्यै॑ स्वाहा॑ ॥ 116

21. अभिजित्

ब्र॒ह्म॒णे॑ स्वाहा॑ ऽभि॒जि॒ते॑ स्वाहा॑ ॥

ब्र॒ह्म॒लो॒काय॑ स्वाहा॑ ऽभि॒जि॒त्यै॑ स्वाहा॑ ॥

22. श्रवणं

वि॒ष्ण॒वे॑ स्वाहा॑ श्रो॒णायै॑ स्वाहा॑ ॥

इ॒लो॒काय॑ स्वाहा॑ श्रु॒ताय॑ स्वाहा॑ ॥

23. श्रविष्ठा

व॒सु॒भ्य॑ स्स्वाहा॑ श्र॒वि॒ष्ठा॒भ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

अ॒ग्राय॑ स्वाहा॑ प॒री॒त्यै॑ स्वाहा॑ ॥

24. शतभिषक्

वरुणाय॑ स्वाहा॑ शतभिषजे॑ स्वाहा॑ ॥

भेषजेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

25. पूर्व प्रोष्ठपदा

अजायैकपदे॑ स्वाहा॑ प्रोष्ठपदेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥ 117

तेजसे॑ स्वाहा॑ ब्रह्मवर्चसाय॑ स्वाहा॑ ॥

26. उत्तर प्रोष्ठपदा

अहये॑ बुध्नियाय॑ स्वाहा॑ प्रोष्ठपदेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

प्रतिष्ठायै॑ स्वाहा॑ ॥

27. रेवति

पूष्णे॑ स्वाहा॑ रेवत्यै॑ स्वाहा॑ ॥

पशुभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

28. अश्विनी

अश्विभ्या॑ स्वाहा॑ ऽश्वयुग्भ्या॑ स्वाहा॑ ॥

श्रोत्राय॑ स्वाहा॑ श्रुत्यै॑ स्वाहा॑ ॥

29. अपभरणि

य॒माय॒ स्वाहा॑ ऽप॒भर॑णी॒भ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

रा॒ज्याय॒ स्वाहा॑ ऽभि॒जित्यै॑ स्वाहा॑ ॥

30. अमावासि

अ॒मावा॒स्यायै॑ स्वाहा॑ का॒माय॒ स्वाहा॑ ऽऽग॑त्यै॒ स्वाहा॑ ॥ 118 (30)

31. चन्द्रमा

च॒न्द्रम॑से॒ स्वाहा॑ प्र॒तीदृ॑श्यायै॒ स्वाहा॑ ॥

अ॒होरा॒त्रेभ्य॑ स्स्वाहा॑-ऽर्द्ध॒मासे॑भ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

मा॒सेभ्य॑ स्स्वाह॑र्तु॒भ्य॒ स्स्वाहा॑ । सं॒वँ॒त्स॒राय॒ स्वाहा॑ ॥

32. अहो रात्री

अ॒हे स्वाहा॑ रा॒त्रियै॑ स्वाहा॑ ॥

अ॒तिमु॑क्त्यै॒ स्वाहा॑ ॥

33. उषा

उ॒षसे॒ स्वाहा॑ व्यु॒ष्ट्यै॑ स्वाहा॑ ॥

व्यू॒षुष्यै॑ स्वाहा॑ व्यु॒च्छन्त्यै॑ स्वाहा॑ ॥

व्यू॒ष्टायै॑ स्वाहा॑ ॥

34. नक्षत्रः

नक्ष॑त्राय॒ स्वा॒हो॒दे॒ष्य॒ते स्वा॒हा ॥ 119

उ॒द्य॒ते स्वा॒हो-दि॒ताय॒ स्वा॒हा ।

हर॑से स्वा॒हा भर॑से स्वा॒हा ।

भ्राज॑से स्वा॒हा तेज॑से स्वा॒हा ।

तप॑से स्वा॒हा ब्र॒ह्मव॑र्च॒साय॒ स्वा॒हा ॥

35. सूर्यः

सू॒र्याय॒ स्वा॒हा नक्ष॑त्रेभ्य॒ स्स्वा॒हा ।

प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॒हा ॥

36. अदितिः

अ॒दि॒त्यै स्वा॒हा प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॒हा ॥

37. विष्णुः

वि॒ष्ण॒वे स्वा॒हा य॒ज्ञाय॒ स्वा॒हा ।

प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॒हा ॥ 120

दधिक्राव्णो अकारिषं

TS 7.4.19.4 for para 121

द॒धि॒क्रा॒व्णो॑ अ॒का॒रि॒षं॑ । जि॒ष्णो॑ र॒श्च॒स्य॑ वा॒जि॒नः॑ ।
 सु॒र॒भि॒ नो॒ मु॒खा॑ क॒र॒त् । प्र॒ण॒ आ॒यू॒षि॑ ता॒रि॒षत् ।
 आ॒पो॒हि॒ष्ठा॑ म॒यो॒भु॒व॒स्ता॑ न ऊ॒र्जे॑ द॒धा॒त॒न॒ । म॒हे॒ र॒णा॒य॒ च॒क्ष॒से॑ ।
 यो॒ व॒श्शि॒व॒त॒मो॑ र॒स॒स्त॒स्य॑ भा॒ज॒य॒ते॒ ह॒ नः॑ ।
 उ॒श॒ती॒रि॒व॑ मा॒तरः॑ । त॒स्मा॒ अ॒र॒ङ्ग॒मा॒म॒ वो॒ य॒स्य॑ क्ष॒या॒य॒ जि॒न्व॒थ॑ ।
 आ॒पो॒ ज॒न॒य॒था॑ च॒ नः॑ ॥ 121 (32)

1.31 वरुण सूक्तं

(TS 1.5.11.3)

उ॒दु॒त्त॒मं॑ व॒रु॒ण॒ पा॒श॒म॒स्म-द॒वा॒ध॒मं॑ वि॒म॒ध्य॒म॒ श्र॒था॒य॑ ।
 अ॒था॒ व॒य॒मा॒दि॒त्य॒ व्र॒ते॒ त॒वा॒ना॒ग॒सो॑ अ॒दि॒त॒ये॒ स्या॒म॑ ॥

(TS 1.2.8.1)

अ॒स्त॒भ्ना॒द्द॒ध्या-मृ॒ष॒भो॑ अ॒न्त॒रि॒क्ष-म॒मि॒मी॒त-व॒रि॒मा॒णं॑ पृ॒थि॒व्या॑
 आ॒ऽसी॒द॒द्वि॒श्वा॒ भु॒व॒ना॒नि॒ स॒म्रा॒ट् वि॒श्वे॒त्ता॒नि॒ व॒रु॒ण॒स्य॑ व्र॒ता॒नि॑ ॥

(TS 3.4.11.6)

य॒त्कि॒ञ्चे॒दँ॑ व॒रु॒ण॒ दै॒व्ये॒ ज॒ने॒ऽभि॒द्रो॒हं॑ म॒नु॒ष्या-श्र॒रा॒म॒सि॑ ।
 अ॒चि॒त्ती॑-य॒त्त॒व-ध॒र्मा॑ यु॒यो॒पि॒म-मा॒न॒स्त॒स्मा॒ दे॒न॒सो॑ दे॒व॒ री॒रि॒षः॑ ॥

(TS 3.4.11.6)

कि॒त॒वा॒सो॒ य॒द्वि॒रि॒पु॒र्न॒ दी॒वि॒ य॒द्वा॒ घा॒ स॒त्य-मु॒त॒य॒न्न॒ वि॒द्म॒ ।
 सर्वा॒ता॒वि॒ष्य॒ शि॒थि॒रे॒व॒ दे॒वा॒था॒ते-स्या॒म॒ वरु॒ण॒ प्रि॒या॒सः॑ ॥

(TS 1.5.11.3)

अ॒व॒ते॒हे॒डो॒ वरु॒ण॒ न॒मो॒भि॒र॒व॒ य॒ज्ञे-भि॒री॒म॒हे॒ ह॒वि॒र्भिः॑ ।
 क्ष॒य॒न्न॒ स्म॒भ्य॒ म॒सु॒र-प्र॒चे॒तो॒ रा॒ज॒न्ने॒ना॒सि॑ शि॒श्र॒थः॑ कृ॒ता॒नि॑ ॥

(T.S. 2.1.11.6)

त॒त्वा॒या॒मि॒ ब्र॒ह्म॒णा॒ व॒न्द॒मा॒न॒ स्त॒दा॒शा॒स्ते॒ य॒ज॒मा॒नो॒ ह॒वि॒र्भिः॑ ।
 अ॒हे॒ड॒मा॒नो॒ वरु॒णे॒ह॒ बो॒द्ध्यु॒रु॒श॒स॒ मा॒ न॒ आ॒युः॑ प्र॒मो॒षीः॑ ॥ 122 (33)

1.32 पवमान सूक्तं

TS 5.6.1.1

हिरण्यवर्णाः शुचयः पावका यासुजातः कश्यपो यास्विन्द्रः ।
 अग्निँया गर्भँदधिरे विरूपास्ता न आपश्शः स्योना भवन्तु ॥
 यासाँ राजा वरुणो याति मध्ये सत्यानृते अवपश्यन् जनानां ।
 मधुश्चुत-श्शुचयोयाः पावकास्ता न आपश्शः स्योना भवन्तु ॥
 यासाँ देवादिवि कृण्वन्ति भक्षँया अन्तरिक्षे बहुधा भवन्ति ।
 याः पृथिवीं पयसोन्दन्ति शुक्रास्ता न आपश्शः स्योना भवन्तु ॥
 शिवेन मा चक्षुषा पश्यताप शिशवया तनुवो-पस्पृशत त्वचंमे ।
 सर्वाँ अग्नीँ रप्सुषदो हुवे वो मयि वर्चो
 बलमोजो निधत्त ॥ 123 (34)

TB 1.4.8.1 (for item No. 124 to 129)

पवमान-स्सुवर्जनः । पवित्रेण विचर्षणिः । यः पोता स पुनातु मा ।
 पुनन्तु मा देवजनाः । पुनन्तु मन वोधिया । पुनन्तु विश्व आयवः ।
 जातवेदः पवित्रवत् । पवित्रेण पुनाहि मा । शुक्रेण देव दीद्यत् ।
 अग्ने क्रत्वा-क्रतूँ रनु ॥ 124

यत्ते॑ प॒वि॒त्र-म॒र्चि॒षि । अ॒ग्ने॒ वि॒त॒त-म॒न्त॒रा । ब्र॒ह्म॒ ते॒न पु॒नी॒महे॑ ।
 उ॒भा॒भ्यां॑ दे॒व स॒वि॒तः॑ । प॒वि॒त्रे॒ण स॒वे॒न च॑ । इ॒दं ब्र॒ह्म पु॒नी॒महे॑ ।
 वै॒श्व॒दे॒वी पु॒न॒ती दे॒व्यागा॑त् । य॒स्यै॑ ब॒ह्वी-स्त॒नु॒वो वी॒त॒पृ॒ष्ठाः ।
 तया॑ म॒द॒न्त-स्स॒ध॒माद्यै॑षु । व॒य॒ꣳ स्या॑म॒ प॒त॒यो॒र॒यी॒णां ॥ 125

वै॒श्व॒ान॒रो र॒श्मि॒भि॒र्मा पु॒ना॒तु । वा॒तः प्रा॒णे॒न॑ षि॒रो म॒यो भूः॑ ।
 द्या॒वापृ॑थि॒वी प॒य॒सा प॒यो॒भिः॑ । ऋ॒ता॒व॒री य॒ज्ञि॒ये मा पु॒नी॒तां ।
 बृ॒ह॒द्भि-स्स॒वि त॒स्तृ॒भिः॑ । व॒र्षि॒ष्ठैर्-दे॒व॒म॒न्म॒भिः॑ ।
 अ॒ग्ने॒ दक्षैः॑ पु॒ना॒हि॒मा । ये॒न दे॒वा अ॒पु॒न॒त ।
 ये ना॒पो दि॒व्य॒ङ्क॒शः॑ । ते॒न दि॒व्ये॒न ब्र॒ह्म॒णा ॥ 126

इ॒दं ब्र॒ह्म पु॒नी॒महे॑ । यः पा॒व॒मा॒नी-र॒द्ध॒येति॑ ।
 ऋ॒षि॒भि-स्सं॑भृ॒तꣳ र॒सं॑ । स॒र्वꣳ स पू॒त॒म॒श्ना॒ति ।
 स्व॒दि॒तं मा॒त॒रि॒श्व॒ना । पा॒व॒मा॒नी॒र्यो अ॒द्ध॒येति॑ ।
 ऋ॒षि॒भि-स्सं॑भृ॒तꣳ र॒सं॑ । त॒स्मै॒ सर॒स्व॒ती दु॒हे॑ ।

क्षी॒रꣳ स॒र्पि॑ र्मधू॒दकं॑ ।

पा॒वमा॒नी-स्स्व॒स्त्यय॑नीः ॥ 127

सु॒दु॒घा॒हि प॑यस्वतीः । ऋ॒षि॒भि-स्सं॑भृ॒तो र॑सः ।

ब्रा॒ह्म॒णेष्व॑-मृ॒तꣳ हि॒तं । पा॒वमा॒नीर् दि॑शन्तु नः ।

इ॒मं लो॒कम॑थो अ॒मुं । का॒मान्त्-स॑म॒द॒र्ध्यन्तु॑ नः ।

दे॒वीर्दे॒वैः स॑मा भृ॒ताः । पा॒वमा॒नी-स्स्व॒स्त्यय॑नीः ।

सु॒दु॒घा॒हि घृ॑तश्चु॒तः । ऋ॒षि॒भि-स्सं॑भृ॒तो र॑सः ॥ 128

ब्रा॒ह्म॒णेष्व॑-मृ॒तꣳ हि॒तं । येन॑ दे॒वाः प॒वि॒त्रेण॑ । आ॒त्मानं॑ पु॒नते॑ सदा॑ ॥

तेन॑ स॒हस्र॑ धा॒रेण॑ । पा॒वमा॒न्यः पु॑नन्तु मा । प्रा॒जाप॑त्यं प॒वि॒त्रं ॥

श॒तो॒द्यामꣳ हि॒र॒ण्मयं॑ ॥ तेन॑ ब्र॒ह्म वि॒दो व॑यं ।

पू॒तं ब्र॒ह्म पु॑नीमहे । इन्द्र-स्सु॒नी॒ती स॒ह मा॑ पु॒नातु॑ ।

सोम-स्स्व॒स्त्या व॑रुण-स्समी॒च्या ॥ य॒मो रा॒जा प्र॑मृ॒णाभिः॑ पु॒नातु॑मा ।

जा॒तवे॑दा मो॒र्जय॑न्त्या पु॒नातु॑ । ओं भूर्भु॒वस्सु॑वः ॥ 129

TB 3.5.11.1

तच्छँ॑योरा वृ॒णीम॑हे । गा॒तुं यँ॑ज्ञाय॑ । गा॒तु यँ॑ज्ञप॑तये ।

दैवी॑स्व॒स्ति-र॑स्तुनः । स्व॒स्तिर्-मा॑नुषेभ्यः ।

ऊ॒र्ध्वं जि॑गातु भेष॒जं । शन्नो॑ अस्तु द्वि॒पदे॑ ॥ शंचतु॑ष्पदे ॥ 130 (36)

ओं शान्तिः॑ शान्तिः॑ शान्तिः॑ ॥

(उदकशान्ति समाप्तं)

1.33 नक्षत्र सूक्तं (नक्षत्र जप मन्त्राः)

1. नक्षत्रं – कृत्तिका

अ॒ग्नि॒र्नः॑ पा॒तु कृ॒त्ति॒काः॑ । नक्ष॑त्रं दे॒वमि॑न्द्रि॒यं । इ॒दमा॑सां-वि॒चक्ष॑णं ।
 ह॒वि॒रा॒सन् जु॑होत॒न । यस्य॑ भा॒न्ति र॒श्मयो॑ यस्य॑ के॒तवः॑ ।
 यस्ये॒मा वि॒श्वा भु॑वनानि सर्वा॑ । स कृ॒त्ति॒का भि॒रभि-स॒म्व॑सानः ।
 अ॒ग्नि॒र्नो दे॒वस्सु॑वि॒ते द॑धातु ॥

अ॒ग्नये॑ स्वा॒हा कृ॒त्ति॒काभ्य॑ स्वा॒हा ॥

अ॒ंबायै॑ स्वा॒हा दु॒लायै॑ स्वा॒हा ॥

नि॒त॒न्यै स्वा॒हा ऽभ्र॑य॒न्त्यै स्वा॒हा ॥

मे॒घ॒य॒न्त्यै स्वा॒हा व॒र॒ष॒य॒न्त्यै स्वा॒हा ॥

चु॒पु॒णी॒कायै॑ स्वा॒हा ॥ 1

(कृत्तिका नक्षत्र देवतायै अग्नये नमः)

2. नक्षत्रं – रोहिणी

प्र॒जा॒प॒ते रो॒हि॒णी वे॒तु प॒त्नी॑ । वि॒श्वरू॑पा बृ॒हती॑ चि॒त्रभा॑नुः ।
 सा नो॑ य॒ज्ञस्य॑ सु॒वि॒ते द॑धातु । यथा॑ जी॒वेम॑ श॒रद॑स्स॒वीराः॑ ।
 रो॒हि॒णी दे॒व्युद॑गात् पु॒रस्ता॑त् । वि॒श्वा रू॒पाणि॑ प्र॒तिमो॑द॒माना॑ ।

प्र॒जाप॑ति॒ꣳ ह॒विषा॑ व॒र्धय॑न्ती । प्रि॒या दे॒वाना॑-मु॒पया॑तु य॒ज्ञं ॥

प्र॒जाप॑तये॒ स्वाहा॑ रोहि॒ण्यै स्वाहा॑ ॥

रोच॑मानायै॒ स्वाहा॑ प्र॒जाभ्य॑ स्वाहा॑ ॥ 2

(रोहिणी नक्षत्र देवातायै प्रजापतये नमः)

3.नक्षत्रं – मृगशीर्षः

सोमो॑ रा॒जा मृ॒गशी॑र्षेण आ॒गन् । शि॒वं नक्ष॑त्रं प्रि॒यम॑स्य॒ धाम॑ ।

आ॒प्याय॑मानो बहु॒धा जने॑षु । रे॒तः प्र॒जां य॑ज॒माने॑ दधातु ।

यत्ते॑ नक्ष॑त्रं मृ॒गशी॑र्षमस्ति । प्रि॒यꣳ रा॒जन् प्रि॒यत॑मं प्रि॒याणां॑ ॥

तस्मै॑ ते सोम॒ हविषा॑ वि॒धेम॑ । श॒न्न ए॒धि द्वि॒पदे॑ शंचतु॒ष्पदे॑ ॥

सो॒माय॑ स्वाहा॒ मृ॒गशी॑र्षाय स्वाहा॑ ॥

इ॒न्वका॑भ्य॒ स्स्वाहा॑ष॒धीभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

रा॒ज्याय॑ स्वाहा-ऽभि॒जित्यै॑ स्वाहा॑ ॥ 3

(मृगशीर्ष नक्षत्र देवतायै सोमाय नमः)

4. नक्षत्रं – आर्द्रा

आ॒र्द्रया॑ रु॒द्रः प्र॑थ॒मा न॑ ए॒ति । श्रे॑ष्ठो दे॒वानां॑ पतिर॒घ्निया॑नां॑ ।
 नक्ष॑त्रमस्य ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ । मा नः॑ प्र॒जाꣳ री॑रिषन् मोत वी॒रान् ।
 हे॒ती रु॒द्रस्य॑ परि॒णो वृ॑णक्तु । आ॒र्द्रा नक्ष॑त्रं जुषताꣳ ह॒विर्नः॑ ।
 प्र॒मुञ्च॑मानौ दु॒रितानि॑ वि॒श्वा । अ॒पाघ॑शꣳ सन्नु॒-दता॑मरातिं ॥

रु॒द्राय॑ स्वा॒हाꣳꣳर्द्रायै॑ स्वा॒हा ॥

पि॒न्वमा॑नायै स्वा॒हा प॒शुभ्य॑ स्स्वा॒हा ॥ 4

(आर्द्रा नक्षत्र देवतायै रुद्राय नमः)

5. नक्षत्रं – पुनर्वसु

पुन॑र्नो दे॒व्यदि॑तिः स्पृ॒णोतु॑ । पुन॑र्वसू नः पुन॑रेतां॑ य॒ज्ञं ।
 पुन॑र्नो दे॒वा अ॒भिय॑न्तु स॒र्वे । पुनः॑ पुन॑र्वो ह॒विषा॑ यजामः ।
 ए॒वा न दे॒व्यदि॑तिरन॒र्वा । वि॒श्वस्य॑ भ॒र्त्री ज॑गतः प्र॒तिष्ठा॑ ।
 पुन॑र्वसू ह॒विषा॑ वर्ध॒यन्ती॑ । प्रि॒यं दे॒वाना॑-म॒प्येतु॑ पाथः ॥

अ॒दि॒त्यै स्वा॒हा पुन॑र्वसुभ्यां ।

स्वा॒हा भू॒त्यै स्वा॒हा प्र॒जा॒त्यै स्वा॒हा ॥ 5

(पुनर्वसु नक्षत्र देवतायै अदित्यै नमः)

6. नक्षत्रं – पुष्यः

बृ॒ह॒स्प॒तिः॑ प्र॒थ॒म॒ज्जा॒य॒मा॒नः॑ । ति॒ष्यं॑ नक्ष॒त्र॒म॒भि॒ सं॒ब॒भू॒व ।
 श्रे॒ष्ठो॑ दे॒वा॒नां॑ पृ॒त॒ना॒सु जि॒ष्णुः॑ । दि॒शो॑ नु॒ सर्वा॑ अ॒भय॑न्नो अस्तु ।
 ति॒ष्यः॑ पु॒र॒स्ता॒दु॒त म॒ध्य॒तो नः॑ । बृ॒ह॒स्प॒ति॒र् नः॑ परि॒पा॒तु प॒श्चात् ।
 बा॒धे॑ ता॒न् द्वे॒षो अ॒भयं॑ कृ॒णु॒तां । सु॒वी॒र्य॑स्य प॒तय॑स्याम ॥
 बृ॒ह॒स्प॒तये॑ स्वा॒हा ति॒ष्या॑य स्वा॒हा ॥
 ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒साय॑ स्वा॒हा ॥ 6 (पुष्य नक्षत्र देवतायै बृहस्पतये नमः)

7. नक्षत्रं – आश्रेषं

इ॒दं स॒र्पे॒भ्यो॑ ह॒वि॒र॒स्तु जु॒ष्टं॑ ॥ आ॒श्रे॒षा ये॒षा म॒नु॒य॒न्ति॑ चे॒तः॑ ।
 ये अ॒न्त॒रि॒क्षं पृ॒थि॒वीं-क्षि॒य॒न्ति॑ । ते॒न स्स॒र्पा॒सो ह॒व॒मा॒ग॒मि॒ष्ठाः ।
 ये रो॒च॒ने सूर्य॑स्यापि सर्पाः । ये दि॒वं दे॒वी-म॒नु॒स॒ञ्च॑रन्ति ।
 ये॒षा॒मा॒श्रे॒षा अ॒नु॒य॒न्ति॑ का॒मं॑ ॥ ते॒भ्य-स्स॒र्पे॒भ्यो म॒धु-म॒ज्जु॑होमि ॥
 स॒र्पे॒भ्य स्स्वा॒हा ॥ आ॒श्रे॒षा॒भ्य स्स्वा॒हा ॥
 द॒न्द॒शू॒के॒भ्य स्स्वा॒हा ॥ 7

(आश्रेषा नक्षत्र देवतायै सर्पेभ्यो नमः)

8.नक्षत्रं – मघा

उप॑हू॒ताः पि॒तरो॒ ये म॒घासु॑ । मनो॑जवस-स्सुकृ॑त-स्सुकृ॒त्याः ।
 ते नो॑ नक्ष॒त्रे हव॒मागमि॑ष्ठाः । स्व॒धाभिर् य॒ज्ञं प्रय॑तं जुषन्तां ।
 ये अ॒ग्निद॒ग्धा येऽन॑ग्नि-दग्धाः । येऽमु॑ल्लो॒कं पि॒तरः॑ क्षि॒यन्ति॑ ।
 या॒ञ्च वि॒द्यया॑ञ् उ॒ च न प्र॑विद्य । म॒घासु॑ य॒ज्ञञ् सु॒कृतं॑ जुषन्तां ॥
 पि॒तृभ्य॑ स्स्वाहा॒ मघा॑भ्यः ।
 स्वाहा॒ ऽन॒घाभ्य॑ स्स्वाहा॒ ऽग॒दाभ्यः॑ ।
 स्वाहा॒ रु॒न्ध॒तीभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥ 8

(मघा नक्षत्र देवतायै पितृभ्यो नमः)

9.नक्षत्रं – पूर्वफल्गुनी

गवां॑ पतिः॒ फल्गु॑नी-नामसि॒ त्वं । तद॑र्यमन् वरुण मि॒त्र चारु॑ ।
 तंत्वा॑ वयञ् स॒नितार॑ञ् सनी॒नां । जी॒वा जी॒वन्तमु॑प॒ सम्वि॑शेम ।
 येने॒मा वि॒श्वा भु॒वनानि॑ सज्जि॒ता । यस्य॑ दे॒वा अनु॑स॒य्यन्ति॑ चे॒तः ।
 अ॒र्य॒मा रा॒जाऽज॒रस्तु॑ वि॒ष्मान् । फल्गु॑नीना-मृष॒भो रो॑रवीति ॥
 अ॒र्य॒म्णे स्वाहा॑ फल्गु॑नीभ्याञ् स्वाहा॑ ।
 प॒शुभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥ 9

(पूर्वफल्गुनी नक्षत्र देवतायै अर्यम्णे नमः)

10.नक्षत्रं – उत्तर फल्गुनी

श्रेष्ठो देवानां भगवो भगासि । तत्त्वा विदुः फल्गुनी-स्तस्य वित्तात् ।

अस्मभ्यं-क्षत्रमजरं सुवीर्यं । गोमदश्च-वदुपसन्नु-देह ।

भगोह दाता भग इत्प्रदाता । भगो देवीः फल्गुनी-राविवेश ।

भगस्येत्तं प्रसवं गमेम । यत्र देवै-स्सधमादं मदेम । ॥

भगाय स्वाहा फल्गुनीभ्यां स्वाहा ।

श्रेष्ठयाय स्वाहा ॥ 10

(उत्तरफल्गुनी नक्षत्र देवतायै भगाय नमः)

11.नक्षत्रं – हस्तः

आयातु देव-स्सवितो पयातु । हिरण्ययेन सुवृता रथेन ।

वहन् हस्तं सुभगं विद्वानापसं । प्रयच्छन्तं पपुरिं पुण्यमच्छ ।

हस्तः प्रयच्छ त्वमृतं वसीयः । दक्षिणेन प्रतिगृभ्णीम एनत् ।

दातार-मद्य सविता विदेय । यो नो हस्ताय प्रसुवाति यज्ञं ॥

स॒वि॒त्रे॒ स्वा॒हा ह॒स्ताय॑ । स्वा॒हा द॒दते॑ स्वा॒हा पृ॒णते॑ ।
 स्वा॒हा प्र॒यच्छ॑ते स्वा॒हा प्र॒तिगृ॑भ्णते स्वा॒हा ॥

(हस्त नक्षत्र देवतायै सवित्रे नमः) 11

12. नक्षत्रं – चित्रा

त्व॒ष्टा नक्ष॑त्र-म॒भ्येति॑ चि॒त्रां । सु॒भ॒ञ् स॒सं-यु॑वति॒ञ् रोच॑मानां ।
 नि॒वेश॑यन्-मृ॒तान् म॒र्त्याञ्च॑ । रू॒पाणि॑ पि॒ञ्शन् भु॑वनानि वि॒श्वा ॥
 तन्न॑स्त्व॒ष्टा तदु॑ चि॒त्रा वि॑च॒ष्टां । तन्नक्ष॑त्रं भूरि॒दा अस्तु॑ मह्यं ॥
 तन्नः॑ प्र॒जां वी॑रवती॒ञ् स॒नोतु॑ । गोभि॑र्नो अ॒श्वै-स्स॒मन॑क्तु य॒ज्ञं ॥
 त्व॒ष्टे स्वा॒हा चि॒त्रायै॑ स्वा॒हा ॥
 चै॒त्राय॑ स्वा॒हा प्र॒जायै॑ स्वा॒हा ॥ 12

(चित्रा नक्षत्र देवतायै त्वष्ट्रे नमः)

13. नक्षत्रं – स्वाती

वा॒युर् नक्ष॑त्र-म॒भ्येति॑ नि॒ष्ट्यां ॥ ति॒ग्मशृ॑ङ्गो वृष॒भो रो॑रुवाणः ।
 स॒मी॒रय॑न् भु॒वना॑ मा॒तरि॑श्वा । अप॒ द्वेषा॑ञ्सि नुद॒ताम॑रातीः ।
 तन्नो॑ वा॒यस्तदु॑ नि॒ष्ट्या श्रृ॑णोतु । तन्नक्ष॑त्रं भूरि॒दा अस्तु॑ मह्यं ॥
 तन्नो॑ दे॒वासो॒ अनु॑ जानन्तु॒ कामं॑ ॥ यथा॑ तरे॒म दु॑रितानि वि॒श्वा ॥

वा॒यवे॑ स्वा॒हा नि॒ष्ट्या॑यै॒ स्वाहा॑ ।
 का॒मचा॑रा॒य स्वा॒हा ऽभि॒जित्यै॑ स्वा॒हा ॥ 13

(स्वाती नक्षत्र देवतायै वायवे नमः)

14. नक्षत्रं – विशाखा

दूर॑-म॒स्मच्छ॑त्र॒वो य॑न्तु भी॒ताः । तदि॑न्द्रा॒ग्नी कृ॑णुतां॒ तद् वि॑शा॒खे ।
 तन्नो॑ दे॒वा अनु॑मदन्तु॒ यज्ञं॑ । प॒श्चात् पु॒रस्ता॑-द॒भय॑न्नो अस्तु ।
 नक्ष॑त्राणा-म॒धिप॑त्नी॒ विशा॑खे । श्रे॒ष्ठा-वि॑न्द्रा॒ग्नी भु॑वनस्य गो॒पौ ।
 वि॒षूच॑-श्श॒त्रून्प॒बाध॑मानौ । अ॒पक्षु॑ध-न्नु॒दता॑म॒रातिं॑ ॥
 इ॒न्द्राग्नि॑भ्या॒ स्वाहा॑ वि॒शाखा॑भ्या॒ स्वाहा॑ ।
 श्रै॒ष्ठ्या॑य स्वा॒हा ऽभि॒जित्यै॑ स्वा॒हा ॥ 14

(विशाखा नक्षत्र देवतायै इन्द्राग्निभ्यां नमः)

15. पौर्णमासि

पूर्णा॑ प॒श्चादु॑त् पूर्णा॑ पु॒रस्ता॑त् । उ॒न्मध्य॑तः पौ॒र्णमा॑सी जि॒गाय॑ ।
 तस्यां॑ दे॒वा अधि॑ स॒म्वस॑न्तः । उ॒त्तमे॑ नाक॑ इ॒ह मा॑दयन्तां ।
 पृ॒थ्वी सु॑वर्चा॒ युव॑ति-स्स॒जोषा॑ः । पौ॒र्णमा॑स्यु॒दगा॑-च्छो॒भमा॑ना ।

आ॒प्या॒य-य॒न्ती॑ दु॒रि॒तानि॑ वि॒श्वा ।

उ॒रुं दु॒हां यँ॑ज॒मानाय॑ य॒ज्ञं ॥

पौ॒र्ण॒मा॒स्यै॑ स्वा॒हा का॒मा॒य स्वा॒हा ग॒त्यै स्वा॒हा ॥ 15

(पौर्ण्यमास्यै नमः)

16.नक्षत्रं – अनूराधा

ऋ॒द्ध्या॒स्म ह॒व्यैर् नम॑सोपसद्य । मि॒त्रं दे॒वं मि॒त्र॒धेय॑न्नो अस्तु ।

अ॒नू॒रा॒धान् ह॒विषा॑ व॒र्द्धय॑न्तः । श॒तं जी॒वेम॑ श॒रद॑स्स॒वीराः॑ ।

चि॒त्रं-नक्ष॑त्र-मु॒दगा॑त् पु॒रस्ता॑त् । अ॒नू॒रा॒धास॑ इति॒ यद् वद॑न्ति ।

तन्मि॒त्र ए॒ति प॒थिभि॑र् दे॒व्या॒नैः । हि॒र॒ण्य॒यैर् वि॒त॒तै-र॒न्तरि॑क्षे ॥

मि॒त्राय॑ स्वा॒हा-ऽनू॒रा॒धेभ्य॑ स्स्वा॒हा ।

मि॒त्र॒धेया॑य॒ स्वा॒हाऽभि॑जि॒त्यै स्वा॒हा ॥ 16

(अनूराधा नक्षत्र देवतायै मित्राय नमः)

17.नक्षत्रं – ज्येष्ठा

इन्द्रो॑ ज्ये॒ष्ठा म॒नु नक्ष॑त्रमेति । यस्मिन् वृ॒त्रं वृ॒त्र तू॒र्ये त॒तार॑ ।

तस्मिन् वय-म॒मृतं॑ दु॒हानाः॑ । क्षु॒धन्त॑रेम॒ दुरि॑तिं॒ दुरि॑ष्टिं ।

पु॒रन्द॑राय॒ वृष॑भाय॒ धृष्ण॑वे । अ॒षाढा॑य॒ सह॑मानाय॒ मी॒ढुषे॑ ।

इन्द्राय॑ ज्ये॒ष्ठा मधु॑म॒द्बु॒हाना॑ ।

उरुं॑ कृ॒णोतु॑ यज॒मानाय॑ लो॒कं ॥

इन्द्राय॑ स्वाहा॑ ज्ये॒ष्ठायै॑ स्वाहा॑ ॥

ज्यैष्ठ्याय॑ स्वाहा॑-ऽभिजित्यै॑ स्वाहा॑ ॥

(ज्येष्ठा नक्षत्र देवतायै इन्द्राय नमः) 17

18. नक्षत्रं – मूलं

मूलं॑ प्र॒जां वी॒रवतीं॑ वि॒देय॑ । परा॑च्येतु॒ निर्ऋ॑तिः परा॒चा ।

गोभि॑र् नक्ष॒त्रं प॒शुभि॑-स्सम॒क्तं । अ॒हर् भू॒याद् यज॒मानाय॑ मह्यं॑ ॥

अ॒हर्नो॑ अ॒द्य सु॒विते॑ दधातु । मूलं॑ नक्ष॒त्रमि॒ति यद् वद॑न्ति ।

परा॑चीं वा॒चा निर्ऋ॑तिं नु॒दामि॑ । शि॒वं प्र॒जायै॑ शि॒वमस्तु॑ मह्यं॑ ॥

प्र॒जाप॑तये॒ स्वाहा॑ मू॒लाय॑ स्वाहा॑ ॥

प्र॒जायै॑ स्वाहा॑ ॥

(मूला नक्षत्र देवतायै प्रजापतये नमः) 18

19.नक्षत्रं – पूर्वाषाढा

या दि॒व्या आपः॑ प॒यसा॑ सं॒बभू॑वुः । या अ॒न्तरि॑क्ष उ॒त पा॒र्त्थि॒वीर्याः॑ ।
 या॒साम॑षा॒ढा अ॒नुय॑न्ति का॒मं ॥ ता न॑ आपः॑ श॒ऽस्यो॒ना भ॑वन्तु ।
 याश्च॑ कू॒प्या याश्च॑ ना॒द्या-स्स॑मु॒द्रि॒याः । याश्च॑ वै॒शन्ती॑रु॒त प्रा॑स॒चीर्याः॑ ।
 या॒साम॑षा॒ढा म॒धु भ॑क्षयन्ति । ता न॑ आपः॑ श॒ऽस्यो॒ना भ॑वन्तु ॥
 अ॒द्भ्य स्स्वा॑हा ऽषा॒ढाभ्य॑ स्स्वा॒हा ।
 स॒मु॒द्राय॑ स्वा॒हा का॒माय॑ स्वा॒हा ॥
 अ॒भिजि॑त्यै स्वा॒हा ॥ 19

(पूर्वाषाढा नक्षत्र देवतायै अद्भ्यो नमः)

20.नक्षत्रं – उत्तराषाढा

तन्नो॑ वि॒श्वे उप॑ शृण्वन्तु दे॒वाः । तद॑षा॒ढा अ॒भि स॑म्य॒न्तु य॒ज्ञं ।
 तन्न॑क्ष॒त्रं प्र॑थतां प॒शुभ्यः॑ । कृ॒षिर् वृ॒ष्टिर् य॑ज॒मानाय॑ कल्पतां ।
 शु॒भ्राः क॒न्या यु॒वतय॑-स्सु॒पेश॑सः । क॒र्मकृ॑त-स्सु॒कृतो॑ वी॒र्या॑वतीः ।
 वि॒श्वान् दे॒वान् ह॒विषा॑ वर्द्धयन्तीः ।
 अ॒षा॒ढाः का॒म मु॑पयान्तु य॒ज्ञं ॥

वि॒श्वेभ्यो॑ दे॒वेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ऽषाढाभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।

अ॒न॒प॒ज॒य्या॒य॒ स्वाहा॑ जि॒त्यै॑ स्वाहा॑ ॥ 20

(उत्तराषाढा नक्षत्र देवतायै विश्वेभ्यो देवेभ्यो नमः)

21.नक्षत्रं – अभिजिद्

यस्मिन् ब्र॒ह्मा॒भ्यज॑य॒त् सर्व॑मे॒तत् । अ॒मुञ्च॑ लो॒क मि॒दमू॑च॒ सर्वं॑ ।

तन्नो॑ नक्ष॒त्र-म॒भिजि॑द् वि॒जित्य॑ । श्रि॒यं द॑धा॒त्वह॑णी॒यमा॑नं ।

उ॒भौ लो॒कौ ब्र॒ह्मणा॑ स॒ज्जि॑ते॒मौ । तन्नो॑ नक्ष॒त्र-म॒भिजि॑द् वि॒चष्टां॑ ।

तस्मिन् व॒यं पृ॑त॒ना स्सं॑ज॒येम॑ । तन्नो॑ दे॒वासो॑ अ॒नुजा॑नन्तु॒ कामं॑ ॥

ब्र॒ह्म॒णे स्वाहा॑ ऽभि॒जि॒ते स्वाहा॑ ।

ब्र॒ह्म॒लो॒का॒य स्वाहा॑ ऽभि॒जि॒त्यै स्वाहा॑ ॥ 21

(अभिजित् नक्षत्र देवतायै ब्रह्मणे नमः)

22.नक्षत्रं – श्रवणं

शृ॒ण्वन्ति॑ श्रो॒णा-म॒मृत॑स्य गो॒पां । पु॒ण्या॑म॒स्या उप॑शृ॒णोमि॑ वाचं॑ ।

म॒हीं दे॒वीं वि॑ष्णु॒पत्नी॑ म॒जू॒र्यां । प्र॒तीची॑ मे॒नाꣳ ह॒विषा॑ य॒जामः॑ ।

त्रे॒धा वि॑ष्णु॒-रु॒रुगा॑यो वि॒चक्र॑मे । म॒हीं दि॒वं पृ॑थि॒वी-म॒न्तरि॑क्षं ।

तच्छ्रो॒णैति॒ श्रव॑-इच्छ॒माना॑ ।

पुण्य॒॑ इ॒लोकं॑ य॒ज॒मानाय॑ कृ॒ण्वती॑ ॥

वि॒ष्णवे॑ स्वाहा॒ श्रो॒णायै॑ स्वाहा॒ ॥

इ॒लोकाय॑ स्वाहा॒ श्रु॒ताय॑ स्वाहा॒ ॥ 22

(श्रवण नक्षत्र देवतायै विष्णवे नमः)

23.नक्षत्रं – श्रविष्ठा

अ॒ष्टौ दे॒वा व॑स॒वस्सो॒म्यासः॑ । च॒त॒स्रो दे॒वी र॒जराः॑ श्र॒विष्ठाः॑ ।

ते य॒ज्ञं पा॑न्तु र॒जसः॑ प॒रस्ता॑त् । स॒म्व॒त्सरी॑ण-म॒मृत॑ स्व॒स्ति ।

य॒ज्ञं नः॑ पा॑न्तु व॒सवः॑ पु॒रस्ता॑त् । द॒क्षि॒णतो॑-ऽभि॒यन्तु॑ श्र॒विष्ठाः॑ ।

पुण्य॑न्नक्ष॒त्रम॑भि स॒म्वि॑शाम । मा नो अ॒राति॑-र॒घश॑ सा॒गन् ॥

व॒सुभ्य॑ स्स्वाहा॒ श्र॒विष्ठा॑भ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

अ॒ग्राय॑ स्वाहा॒ परी॑त्यै स्वाहा॒ ॥ 23

(श्रविष्ठा नक्षत्र देवतायै वसुभ्यो नमः)

24.नक्षत्रं – शतभिषक्

क्ष॒त्रस्य॑ रा॒जा व॑रु॒णोऽधि॑राजः । नक्ष॑त्राणां श॒तभि॑षग् व॒सिष्ठः॑ ।

तौ दे॒वेभ्यः॑ कृ॒णुतो॑ दी॒र्घमा॑युः । श॒तं स॒हस्रा॑ भे॒षजा॑नि ध॒त्तः ।

य॒ज्ञ॒न्नो॒ राजा॒ वरु॒ण उप॑यातु । तन्नो॒ विश्वे॑ अ॒भिस॑म्यन्तु दे॒वाः ।
 तन्नो॒ नक्ष॑त्रं श॒तभि॑षग् जुषा॒णं । दी॒र्घमा॑युः प्र॒तिर॑द् भेष॒जानि॑ ॥
 वरु॒णाय॑ स्वाहा श॒तभि॑षजे स्वाहा ॥
 भेष॒जेभ्य॑ स्स्वाहा ॥ 24

(शतभिषक् नक्षत्र देवतायै वरुणाय नमः)

25.नक्षत्रं – पूर्वप्रोष्ठपदा

अ॒ज एक॑पा-दुदगात् पु॒रस्ता॑त् ॥ वि॒श्वा भू॑तानि प्र॒ति मो॑द॒मानः॑ ।
 तस्य॑ दे॒वाः प्र॑स॒वं य॑न्ति॒ सर्वे॑ ॥ प्रो॒ष्ठप॑दासो अ॒मृत॑स्य गो॒पाः ।
 वि॒भ्राज॑मान-स्स॒मिधान॑ उ॒ग्रः । आ॒न्तरि॑क्ष-म॒रुह॑द-ग॒न्धां ।
 तं सूर्य॑ दे॒व-म॑जमेकपादं । प्रो॒ष्ठप॑दासो अ॒नुय॑न्ति॒ सर्वे॑ ॥
 अ॒जायै॑कपदे स्वाहा प्रो॒ष्ठप॑देभ्य स्स्वाहा ॥
 तेज॑से स्वाहा ब्र॒ह्मव॑र्चसाय स्वाहा ॥ 25

(पूर्वप्रोष्ठपदा नक्षत्र देवतायै अजाय एकपदे नमः)

26.नक्षत्रं – उत्तरप्रोष्ठपदा

अहि॑ बु॒दि॒ध्नयः॑ प्रथ॑मान एति । श्रेष्ठो॑ दे॒वाना॑मु॒त मा॑नु॒षाणां॑ ।
 तं ब्रा॒ह्म॒णा-स्सो॑म॒पा-स्सो॑म्यासः । प्रो॒ष्ठप॑दासो अ॒भिर॑क्षन्ति॒ सर्वे॑ ॥
 च॒त्वार॒ एक॑म॒भि क॑र्म दे॒वाः । प्रो॒ष्ठप॑दास इति॒ यान् व॑दन्ति ।
 ते बु॒द्धनि॑यं परि॒षद्य॑ स्तु॒वन्तः॑ । अहि॑ रक्षन्ति॒ नम॑सोप॒सद्य॑ ॥

अ॒हये॑ बु॒ध्निया॑य स्वाहा॑ प्रो॒ष्ठप॑दे॒भ्य स्स्वाहा॑ ॥

प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वाहा॑ ॥ 26

(उत्तरप्रोष्ठपदा नक्षत्र देवतायै अहये बुध्नियाय नमः)

27.नक्षत्रं – रेवती

पू॒षा रे॒वत्य॑न्वेति॒ पन्थां॑ । पु॒ष्टि॒पती॑ प॒शुपा॑ वाज॑ब॒स्त्यौ ।
 इ॒मानि॑ ह॒व्या प्र॑यता जु॒षाणा॑ । सु॒गैर्नो॑ या॒नैरु॑प॒यातां॑ य॒ज्ञं ।
 क्षु॒द्रान् प॒शून् र॑क्षतु रे॒वती॑ नः । गा॒वो नो॑ अ॒श्वा अ॒न्वे॑तु पू॒षा ।
 अ॒न्न र॑क्षन्तौ बहु॒धा वि॑रूपं । वाज॑ स॒नुतां॑ य॒जमा॑नाय॒ यज्ञं॑ ॥

पू॒ष्णे स्वाहा॑ रे॒वत्यै॑ स्वाहा॑ ।

प॒शुभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥ 27

(रेवती नक्षत्र देवतायै पूष्णे नमः)

28 नक्षत्रं – अश्विनी

तद॒श्विना॑-व॒श्वयु॑जोपयातां । शु॒भङ्ग॑मि॒ष्टौ सु॒यमे॑भिर॒श्वैः ॥
 स्व॒न्नक्ष॑त्रं ह॒विषा॑ यजन्तौ । म॒ध्वा संपृ॑क्तौ यजु॒षा स॑म॒क्तौ ।
 यौ दे॒वानां॑ भि॒षजौ॑ ह॒व्यवा॑हौ । वि॒श्वस्य॑ दू॒ता-व॒मृत॑स्य गो॒पौ ।
 तौ नक्ष॑त्रं-जुजुषा॒णो-प॑यातां । नमोऽश्वि॒भ्यां कृ॑णुमो-ऽश्वयु॒ग्भ्यां ॥

अ॒श्विभ्या॑ स्वाहा ॥ अ॒श्वयु॑ग्भ्या॑ स्वाहा ॥

श्रो॒त्राय॑ स्वाहा श्रु॒त्यै स्वाहा ॥ 28

(अश्विनी नक्षत्र देवतायै अश्विभ्यां नमः)

29. नक्षत्रं – अपभरणी

अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑र् भ॒रन्तु॑ । तद् य॒मो रा॒जा भ॑ग॒वान् वि॑च॒ष्टां ।
 लो॒कस्य॑ रा॒जा म॒हतो॑ म॒हान् हि॑ । सु॒गन्तः॑ प॒न्थाम॑भयं कृ॒णोतु॑ ।
 यस्मिन्॑ नक्ष॒त्रे य॒म ए॒ति रा॒जा । यस्मिन्ने॑न-म॒भ्यर्षि॑चन्त दे॒वाः ।
 तद॒स्य चि॒त्रं ह॒विषा॑ यजाम । अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑र् भ॒रन्तु॑ ॥

य॒माय॑ स्वाहा ॥ अ॒पभ॑रणी॒भ्य स्स्वाहा॑ ॥

रा॒ज्याय॑ स्वाहा ॥ अ॒भिजि॑त्यै स्वाहा ॥ 29

(अपभरणी नक्षत्र देवतायै यमाय नमः)

30. अमावासि

निवेशनी सङ्गमनी वसूनां विश्वा रूपाणि वसून्त्या-वेशयन्ती ।
 सहस्रपोषं सुभगा रराणा सा न आगन् वर्चसा सम्विदाना ।
 यत्ते देवा अदधुर् भागधेय-ममावास्ये सम्वसन्तो महित्वा ।
 सा नो यज्ञं पिपृहि विश्ववारे रयिन्नो धेहि सुभगे सुवीरं ॥
 अमावास्यायै स्वाहा कामाय स्वाहा ऽऽगत्यै स्वाहा ॥ 30

(अमावास्यै नमः)

31. चन्द्रमा

नवो नवो भवति जायमानोऽह्नां केतु-रुषसा मेत्यग्रै ।
 भागं देवेभ्यो विदधात्यायन् प्रचन्द्रमास्तिरति दीर्घमायुः ।
 यमादित्या अंशुमाप्याययन्ति यमक्षित-मक्षितयः पिबन्ति ।
 तेन नो राजा वरुणो बृहस्पति राप्याययन्तु भुवनस्य गोपाः ॥
 चन्द्रमसे स्वाहा प्रतीदृश्यायै स्वाहा ।
 अहोरात्रेभ्य स्स्वाहा-ऽर्द्धमासेभ्य स्स्वाहा ।

मा॒से॒भ्य॑ स्स्वा॒हर्तु॑भ्य॒ स्स्वाहा॑ । सं॒वँ॒त्स॒राय॑ स्वा॒हा ॥ 31

(चन्द्रमसे नमः)

32. अहो रात्री

ये वि॒रूपे॑ स॒मन॑सा स॒म्व्य॑यन्ती । स॒मानं॑ तन्तुं॑ परि॒ता-त॑नाते॑ ।
वि॒भू प्र॒भू अ॒नुभू॑ वि॒श्वतो॑ हुवे । ते नो॑ नक्ष॒त्रे ह॒वमा॑गमेतं ।
वयं॑ दे॒वी ब्र॒ह्मणा॑ स॒म्वि॑दानाः । सु॒रत्ना॑सो दे॒ववी॑तिं द॒धानाः॑ ।
अ॒हो॒रा॒त्रे ह॒विषा॑ वर्द्धयन्तः । अ॒ति पा॒प्मान॑-म॒तिमु॑क्त्या गमेम ॥

अ॒हे स्वा॒हा रा॒त्रियै॑ स्वा॒हा ।

अ॒तिमु॑क्त्यै स्वा॒हा ॥ 32

(अहो रात्राभ्यां नमः)

33. उषा

प्र॒त्युव॑ दृ॒श्याय॑ती । व्यु॒च्छन्ती॑ दुहि॒ता दि॒वः ।
अ॒पो म॒ही वृ॑णुते चक्षु॒षा । तमो॑ ज्योतिष्-कृ॒णोति॑ सू॒नरी॑ ।
उ॒दु स्त्रि॒यास्स॑चते॒ सूर्यः॑ । स चा॑ उ॒द्यन्न॑क्ष॒त्र म॒र्चि॒मत् ।
तवे॑ दु॒षो व्यु॑षि॒ सूर्य॑स्य च । सं॒भक्ते॑न गमेमहि ॥

उ॒ष॒से॒ स्वा॒हा व्यु॒ष्ट्यै॒ स्वा॒हा ।
 व्यू॒षुष्यै॒ स्वा॒हा व्यु॒च्छन्त्यै॒ स्वा॒हा ।
 व्यु॒ष्टायै॒ स्वा॒हा ॥ 33 (उषसे नमः)

34. नक्षत्रः

तन्नो॑ नक्ष॒त्र म॒र्चि॒मत् । भानु॑मत्तेज उ॒च्छर॑त् ।
 उप॑ य॒ज्ञमि॒हाग॑मत् । प्रनक्ष॒त्राय॑ दे॒वाय॑ । इन्द्रा॑येन्दु॒ः ह॒वाम॑हे ।
 स न॑ स्सवि॒ता सु॒वथ् स॒निं । पु॒ष्टि॒दां वी॒रव॑त्तमं ॥
 नक्ष॒त्राय॑ स्वा॒हो दे॒ष्यते॒ स्वा॒हा । उ॒द्यते॒ स्वा॒हो-दि॒ताय॑ स्वा॒हा ।
 हर॑से स्वा॒हा भर॑से स्वा॒हा । भ्राज॑से स्वा॒हा तेज॑से स्वा॒हा ।
 तप॑से स्वा॒हा ब्र॒ह्मव॑र्चसाय स्वा॒हा ॥ 34 (नक्षत्राय नमः)

35. सूर्यः

उदु॒त्यं जा॒तवे॑दसं दे॒वं व॑हन्ति के॒तवः॑ । दृ॒शे वि॒श्वाय॑ सूर्य॑ ।
 चि॒त्रं दे॒वाना॑ मुदगा॒दनी॑कं चक्षु॒र् मि॒त्रस्य॑ वरुणस्याग्नेः ।
 आ॒ऽप्रा द्या॒वापृ॑थि॒वी अ॒न्तरि॑क्ष॒ः सूर्य॑ आ॒त्मा जग॑तस्त॒स्थुष॑श्च ॥
 सूर्या॑य स्वा॒हा नक्ष॑त्रेभ्य स्स्वा॒हा ।
 प्र॒तिष्ठा॑यै स्वा॒हा ॥ 35 (सूर्याय नमः)

36. अदितिः

अ॒दि॒ति॒र्न उ॒रु॒ष्य-॒त्वदि॒तिः श॒र्म य॒च्छतु॑ । अ॒दि॒तिः पा॒त्व॒ ह॒सः ।
 म॒ही॒मू॒षु मा॒तर॒ सु॒व्र॒ता॒ना-मृ॒तस्य॑ प॒त्नी म॒वसे॑ हु॒वेम॑ ।
 तु॒वि॒क्ष॒त्रा-म॒ज॒र॒न्ती मु॒रू॒ची सु॒श॒र्मा॒ण-म॒दि॒ति सु॒प्र॒णी॒तिं ॥
 अ॒दि॒त्यै स्वा॒हा ॥ प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॒हा ॥ 36 (अ॒दि॒त्यै नमः॑)

37. विष्णुः

इ॒दं वि॒ष्णु॒र् वि॒च॒क्र॒मे त्रे॒धा नि॒द॒धे प॒दं । स॒मू॒ढ॒मस्य॑ पा॒ सु॒रे ।
 प्र॒त॒द्वि॒ष्णु स्त॒व॒ते वी॒र्या॑य । मृ॒गो न भी॒मः कु॒च॒रो गि॒रि॒ष्ठाः ।
 य॒स्यो॒रु॒षु त्रि॒षु वि॒क्र॒म॒णेषु॑ । अ॒धि॒क्षि॒यन्ति॑ भु॒व॒ना॒नि वि॒श्वा ॥
 वि॒ष्ण॒वे स्वा॒हा य॒ज्ञाय॑ स्वा॒हा ।
 प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॒हा ॥ 37 (वि॒ष्ण॒वे नमः॑)

38. अग्निः

अ॒ग्नि॒र् मूर्धा॑ दि॒वः क॒कु॒त्प॒तिः पृ॒थि॒व्या अ॒यं ।
 अ॒पा रे॒ता॒सि जि॒न्व॒ति ।
 भु॒वो य॒ज्ञस्य॑ र॒ज॒सश्च॑ ने॒ता य॒त्रा नि॒यु॒द्धिः स॒च॒से शि॒वा॒भिः ।

दिवि॑ मूर्धा॑नं दधि॑षे सुव॒र्षां जि॒ह्वा॒मग्ने॑ चकृ॑षे हव्य॒वाहं॑ ॥

(अग्नये नमः) 38

39. अनुमती

अनु॑नोऽद्या॑नुमति॑ र्य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ मन्यतां ।
अ॒ग्निश्च॑ हव्य॒वाहनो॑ भवतां दा॒शुषे॑ मयः ।
अ॒न्विद॑नुमते॒ त्वं म॒न्यासै॑ शंच॒ नः कृ॑धि ।
क्र॒त्वे दक्षाय॑ नो हि॒नु प्र॒ण आयू॑ष्णि तारिषः ॥

(अनुमत्यै नमः) 39

40. हव्यवाहः (अग्निः)

हव्य॒वाह॑मभि॒-माति॑षाहं॑ । रक्षो॒हणं॑ पृ॒तना॑सु जि॒ष्णुं ।
ज्योति॑ष्मन्तं दी॒द्यतं॑ पुर॒न्धिं । अ॒ग्निञ्च॑ स्वि॒ष्ट कृ॒तमा॑ हु॒वेम ।
स्वि॒ष्ट मग्ने॑ अ॒भित॑त् पृ॒णाहि॑ । वि॒श्वा दे॒व पृ॒तना॑ अ॒भिष्य॑ ।
उरु॒न्नः प॒न्थां प्र॑दिशन् विभा॑हि ।
ज्योति॑ष्मद्धे॒ह्य जर॑न्न आयुः॑ ॥ (अग्नये नमः) 40

नक्षत्रदेवताभ्यो नमः

ओं शान्तिः॑ शान्तिः॑ शान्तिः॑